

Laura Aronen

MAAILMAN SUURIN AARRE

Kymppisynttärät Mänttä-Vilppulan seurakunnassa

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Maaliskuu 2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä
Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Maaliskuu 2014	Laura Aronen
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
MAAILMAN SUURIN AARRE – Kymppisynttärät Mänttä-Vilppulan seurakunnassa		
Työn ohjaaja	Sivumäärä	
KT Reetta Leppälä	51+5	
Työelämäohjaaja		
Nuorisotyönohjaaja Matti Hjelt, Mänttä-Vilppulan seurakunta		
<p>Opinnäytetyönä järjestettiin Mänttä-Vilppulan seurakunnassa yhteiset syntymäpäiväjuhlat kymmenvuotiaille lapsille. Työn tarkoituksena oli yhdistää hauska yhdessä tekeminen kristillisen sanoman kanssa samaan juhlaan. Tavoitteena oli kohdata lapsia ja heidän perheitään tukien samalla heidän seurakuntayhteyttään sekä kehittää seurakunnan jumalanpalveluselämään uusi teemajumalanpalvelus.</p> <p>Työn teoriaosuudessa käsiteltiin kymmenvuotiaiden lasten fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja uskonnollista kehitystä. Lisäksi kirjoitettiin kymmenvuotiaista lapsista seurakunnan työn ja jumalanpalveluselämän kohteena.</p> <p>Yhteisessä syntymäpäiväjuhlassa yhdistyi hauska tekeminen toiminnallisella rastiradalla ja kristillinen sanoma sirkusjumalanpalveluksessa, jonka avulla tapahtumaan myös kehitettiin uutta. Sirkusjumalanpalvelus onnistui hyvin ja sen kehittämistä kannattaa jatkaa. Juhlaan kutsuttiin lasten lisäksi heidän läheisiään, mutta perheiden osallistuminen oli vähäistä. Työssä pohdittiin suunnittelun ja toteutuksen onnistumista myös kerätyn palautteen avulla.</p>		
Asiasana		
Jumalanpalvelus, kouluikäiset, lasten kehitys, seurakunta, sirkus		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date March 2014	Author Laura Aronen
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis THE GREATEST TREASURE IN THE WORLD – The birthday party for ten year olds in Mänttä-Vilppula parish		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 51+5	
Supervisor Youth leader Matti Hjelt, parish of Mänttä-Vilppula		
<p>This thesis was commissioned by the parish of Mänttä-Vilppula and the objective was to arrange a joint birthday party for ten years old children. The purpose was to combine the fun doing and the Christian message. The aim was to meet the children and their families and support their connection to the parish and to improve of the parish liturgical life by developing a service with a new theme.</p> <p>The theory part of the thesis discussed the physical, mental, social and religious development of ten year olds. In addition, the theory discussed ten year olds as the target group of the parish of work and the worship.</p> <p>The joint birthday celebration that was arranged combined fun point-to-point activities and the Christian message through a circus service, which also brought new elements to the event. The Circus worship was a success, and its development should continue. In addition to the children, also their close-ones were invited to the event but not very many participated. The successfulness of the project was also discusses on the basis of the collected feedback.</p>		
Key words Child development, circus, parish, school age, worship		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	3
3 KYMMENVUOTIAS LAPSI	4
3.1 Fyysinen kehitys ja toiminnallisuus	5
3.2 Psyykinen kehitys	6
3.3 Sosiaalinen kehitys ja sosiaaliset suhteet	8
3.4 Uskonnollinen kehitys ja kristillinen kasvatus	11
4 KYMMENVUOTIAS KIRKON TYÖN KOHTEENA	15
4.1 Toimintaa seurakunnassa	15
4.2 Täyskymmppijuhlien tausta	19
4.3 Lasten ja perheiden jumalanpalveluselämä	20
5 KYMPPISYNTTÄREIDEN SUUNNITTELU	24
5.1 Ennakkopalaverit ja valmistelut	24
5.2 Rastiradan suunnittelu	25
5.3 Sirkusjumiksen suunnittelu	29
6 JUHLAPÄIVÄ	34
7 PALAUTE JA ARVIOINTI	38
7.1 Lasten palaute	38
7.2 Avustajien palaute	39
7.3 Ohjaajan palaute.....	42
7.4 Oma arviointi.....	43
8 POHDINTA	46
LÄHTEET	49

LIITTEET

1 JOHDANTO

Voiko kristillisen sanoman ja hauskan tekemisen yhdistää samassa juhlassa? Onko mahdollista sisällyttää sirkusta jumalanpalvelukseen? Näiden kysymysten innoittamana tein Mänttä-Vilppulan seurakunnan hankkeistamana opinnäytetyönä yhteiset syntymäpäiväjuhlat kymmenvuotiaille lapsille. Mänttä-Vilppulan seurakunnassa juhlia on järjestetty säännöllisesti usean vuoden ajan, joten toiveena seurakunnalla oli, että kehittäisin tapahtumaan jotain uutta ja erilaista. Ohjelman suhteen minulle annettiin mahdollisuus toteuttaa vapaasti omia ideoitani.

Seurakunnan toiveen pohjalta asetin työlleni kolme tavoitetta. Ensimmäinen tavoite oli sisällyttää hauska toiminnallinen tekeminen ja kristillinen sanoma vahvasti samaan juhlaan. Mielestäni mukavan tekemisen ja kristillisyyden ei pitäisi sulkea toisiaan pois ja tämän halusin tuoda juhlan ohjelmassa esille. Seurakunnan keskeinen tehtävä on kuitenkin toiminnan tarjoamisen lisäksi kertoa ihmisille rakastavasta Jumalasta. Toisena tavoitteena oli lasten ja heidän perheidensä kohtaaminen juhlassa. Perheiden kutsuminen mukaan tuntui tärkeältä, sillä kymmenvuotiaalle omat vanhemmat ovat vielä merkittävässä roolissa heidän elämässään. Kolmas juhlan tavoite oli uuden teemajumalanpalveluksen kehittäminen, joka voisi palvella seurakunnan toimintaa myös jatkossa ja tuoda jumalanpalveluselämään rikkautta.

Ennen juhlan suunnittelua oli tärkeää perehtyä kymmenvuotiaan lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen eri osa-alueita tarkastellen. Tietäessäni työni kohdeyhmän kehitykseen liittyvät olennaiset asiat, oli mahdollista alkaa miettiä heille sopivaa ohjelmaa ja toimintaa juhliin. Koska kymmenvuotiaiden syntymäpäiväjuhlat, joista käytän tässä työssä nimeä Kymppisynttärarit, ovat osa seurakunnan järjestämää toimintaa, oli merkityksellistä myös tutustua tarkemmin seurakuntien

järjestämään kymmenvuotiaille suunnattuun toimintaan. Työni yhtenä tarkoituksena oli kehittää uusi teemajumalanpalvelus erityisesti lapsille ja perheille, joten koin jumalanpalveluksen käsittelemisen tärkeäksi. Oli oleellista tietää millaisia asioita on hyvä ottaa huomioon suunnitellessa mielekästä jumalanpalvelusta lapsille ja perheille. Myös Kymppisynttärei-tapahtumien taustaan tutustuminen tuntui merkittävältä.

Teoriatiedonhankinnan jälkeen tein suunnitelmat, joilla pyrin toteuttamaan työlle asettamani tavoitteet. Hauskan ja toiminnallisen tekemisen yhdistäminen kristillisen sanoman kanssa näkyi koko juhlan ohjelmassa. Toiminnallisuutta toteutettiin arvoituksellisella rastiradalla, jonka varrella lapset tekivät erilaisia tehtäviä ja lopuksi löysivät aarteen, josta heille selvisi tärkeä sanoma: sinä olet maailman suurin aarre. Lasten vanhemmat kutsuttiin juhlaan viettämään yhteistä jumalanpalvelusta, jonka teemaksi muodostui sirkus. Uudenlaiselle teemajumalanpalvelukselle annettiin nimi Sirkusjumis ja tätä nimeä tulen käyttämään tässä työssä. Sirkusjumiksessa yhdistettiin sirkustempot hienovaraisesti osaksi jumalanpalvelusta ja toteutuksessa otettiin huomioon lapset sekä heidän perheensä.

Kymppisynttäreiden toivoin olevan lapsille ikimuistoinen juhla sinä vuonna, kun he saavuttavat ensimmäisen täydet kymmenen vuotta elämässään.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Ensimmäinen kehittämistehtäväni on, kuinka saada hauska toiminnallinen tekeminen yhdistettyä kristilliseen sanomaan samassa juhlassa? Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä kymppisynttäreistä kymmenvuotiaan lapsen kristillistä kasvua tukeva tapahtuma ja samalla hauska juhla, jossa lapsilla on mahdollisuus toiminnalliseen tekemiseen. Haluan pitää tässä työssä tavoitteena sen, että seurakunnan ei mielestäni tule olla ”ohjelmapalvelu”, joka toteuttaa vain hauskoja tapahtumia ilman kristillistä sanomaa. Seurakunnan toiminnassa ei tule unohtaa sitä perustaa, jolle sen työ rakentuu.

Toinen kehittämistehtäväni on, miten tavoittaa kymmenvuotiaita sekä heidän vanhempiaan ja vahvistaa heidän yhteyttään seurakuntaan? Kymppisynttärit voivat olla hyvä mahdollisuus tavoittaa myös sellaisia lapsia, jotka eivät ole lainkaan seurakunnan toiminnassa mukana. Yhteiseen juhlaan, johon on saanut henkilökohtaisen kutsun, voisi olla helppo ja matala kynnyks osallistua. Tavoitteena on vanhempien ja muiden lapsen läheisten osallistuminen yhteiseen juhlaan. Tätä kautta lapsilla ja vanhemmilla olisi mahdollisuus kokea seurakunnan toiminta koko perhettä yhdistäväksi yhteiseksi asiaksi. Samalla kymppisynttärit tukisivat vanhempia heidän lapsilleen antamassa kristillisessä kasvatuksessa.

Kolmas kehittämistehtäväni on, kuinka kehittää seurakunnan jumalanpalveluselämään jotain uutta? Tavoitteena on kehittää uudenlainen jumalanpalveluksen muoto, johon osallistuminen olisi kiinnostavaa ja mielekästä. Erityisesti kymmenvuotiaat ja heidän perheensä huomioitaisiin suunnittelussa. Jumalanpalveluksen teemaksi valitsin monen ikäisiä ihmisiä kiinnostavan teeman, sirkuksen.

3 KYMMENVUOTIAS LAPSI

Kymmenvuotiaiden lasten kehityskauteen tutustuminen helpottaa heidän kanssaan työskentelyä. Tämä antaa aikuisille pohjan siitä, millainen toiminta juuri tälle ikäryhmälle olisi mielekästä sekä heidän kasvuaan ja kehitystään tukevaa. (Jarasto & Sinervo 1998, 20.) Siksi on tärkeää käsitellä tässä työssä kymmenvuotiaiden lasten fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja uskonnollista kehitystä, jotta Kymppisynttäreistä onnistuttaisiin suunnittelemaan heille mahdollisimman onnistuneet ja kohderyhmän kehityksen huomioon ottavat juhlat.

Käsiteltäessä lasten kehityskausia, kymmenvuotiaat sisällytetään usein samaan kauteen 7-12-vuotiaiden lasten kanssa. Kehityskautta, johon kymmenvuotiaat lapset kuuluvat, voidaan kuvata usealla eri käsitteellä, joita ovat latenssi-ikä, keskilapsuus, kouluikä ja varhaisnuoruus. Latenssi-termillä tarkoitetaan vaihetta, joka kuvastaa tunne-elämän uinumista. Tämä ilmentää sitä, että lapsen tunne-elämä ei ole niin voimakasta ja räiskyvää tällä kehityskaudella, kuin tätä nuoremmilla lapsilla tai murrosikäisillä. Latenssi-iässä olevan lapsen ajatellaan ikään kuin olevan valmistautumassa edessä hämmöttävään murrosikään ja sitä kautta aikuisuuteen. (Rödström 1992, 23; Pulkkinen 2002, 105, 119.)

Kymmenvuotiaiden lasten kehitykseen kuuluu kaikille yhteisiä muutoksia, jotka pääsääntöisesti tapahtuvat tämän kehityskauden aikana. On silti tärkeää nostaa esille, että lapset ovat kaikki yksilöllisiä ja jokainen kehittyy omassa tahdissaan. Tämän takia tiettyyn kehityskauteen yleisesti määritellyt kehityksessä tapahtuvia muutoksia ei voida pitää tarkasti rajattuna kehityksenä ja ajatella, että sen ulkopuolelle jäävien lasten kehitys olisi epänormaalia. On siis täysin normaalia, että samanikäiset lapset voivat olla eri vaiheessa kehitystä. Osa kymmenvuotiaista voi olla jo lähestymässä murrosikää, kun toiset ovat vielä selkeästi lähempänä lap-

suutta. Lapsissa tapahtuu kehitystä laajasti fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella osa-alueella ja siksi on tärkeää tarkastella kehitystä kokonaisvaltaisesti, ei pelkästään yhdestä näkökulmasta. (Jarasto & Sinervo 1998, 21–22, 28, 47; Luukkonen 1997, 31; Rödström 1992, 11.) Kaikki kehitysvaiheet vaikuttavat toisiinsa, eikä niitä voi täysin erottaa toisistaan. Seuraavissa kappaleissa käsitellään kymmenvuotiaiden kehitystä yleisien suuntaviivojen mukaan. Silti on tärkeää muistaa, että kaikki kymmenvuotiaat lapset eivät kehity samaa tahtia.

3.1 Fyysinen kehitys ja toiminnallisuus

Kymmenvuotiaana tapahtuva fyysinen kasvu on melko tasaista. Kasvuun vaikuttavat perinnölliset tekijät sekä elämäntavat, jotka ovat lapsen perusterveyden lähtökohta. Jos elämäntavat ovat huonot, yksipuoliset ja epäsäännölliset liikunnan, ravinnon tai unen huolehtimisessa, voi fyysinen kehitys kokea puutteita. Hyvien terveellisten elämäntapojen opettelu on kasvavalle kymmenvuotiaalle hyvin tärkeää ja oleellisessa osassa kehityksen etenemisessä sekä tulevaisuutta varten. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen, & Ruoppila 2009, 72; Jarasto & Sinervo 1998, 23; Pulkkinen 2002, 106–107.) Vanhempien tehtävänä on opastaa lasta terveellisten elämäntapojen noudattamiseen ja huolehtia niiden toteutumisesta. Merkittävää on myös omilla valinnoilla näyttää lapselle hyvää esimerkkiä.

Fyysisellä kehityksellä ja sen tuomilla muutoksilla on lapsen oman henkilökohtaisen identiteetin muodostumisessa tärkeä merkitys. Tämän vuoksi on hyvä kohdella lasta hienovaraisesti, ettei hän koe itseään ja omaa fyysisyyttään vääränlaiseksi tai huonoksi. Tyttöjen kehitys alkaa yleensä poikia aiemmin. (Jarasto & Sinervo 1998, 24, 47; Pulkkinen 2002, 107–108.) Jos lapsen kehityksessä fyysiset muutokset alkavat paljon ikätovereita myöhemmin tai aiemmin, saattaa hän kokea oman ke-

honsa erilaisuudesta hämmennystä ja häpeää. Siksi vanhempien tuki ja hienova-raisuus ovat hyvin tärkeitä.

Kymmenvuotiaat lapset ovat pääosin motorisesti jo hyvin kehittyneitä ja heillä on paljon intoa tehdä toiminnallisia asioita. Heidän innostuksensa aktiiviseen tekemiseen antaa uusia edellytyksiä kehittää omaa osaamistaan liikunnallisuudessa sekä kehon hallinnassa. Tässä iässä he ovat jo hyvin taitavia koordinaatiokyvyltään ja liikkumiseltaan. Jotta lapsen terve fyysinen kunto ja liikunnalliset taidot kehittyisivät, tarvitsee hän monipuolisia virikkeitä ja mahdollisuuksia liikkumiseen. Kotien, koulujen, kuntien sekä erilaisia harrastuksia järjestävien tahojen tulisi kiinnittää huomiota monipuolisen liikunnan tarjoamiseen lapsille. (Rödström 1992, 67–68; Pulkkinen 2002, 106–107.)

Tämän ikäiset lapset pitävät toiminnassa myös jännityksestä ja erilaisista elämyksellisistä kokemuksista, joita lapsi pyrkii kehittämään elämäänsä (Rödström 1992, 69–70; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 24). Lapsille voi luoda mahdollisuuksia kokea jännityksen tunnetta turvallisissa oloissa erilaisten seikkailukokemusten, mielikuvituksen, harrastusten ja erilaisten aktiviteettien avulla esimerkiksi luonnossa tai liikunnan parissa.

3.2 Psyykkinen kehitys

Itsenäinen ajattelu näkyy lapsen elämässä enemmän kuin aiemmin (Dunderfelt 2011, 84). Kymmenvuotias miettii asioita jo hyvin monipuolisesti ja laajasti. Vaikka ajatuksen kohteet voivat olla hyvin samankaltaisia kuin aikuisilla, pohtii lapsi niitä omasta näkökulmasta. (Rödström 1992, 37.) Kymmenvuotiaat käsittelevät asioita konkreettisesti ja johdonmukaisesti, mutta ovat jo vähitellen kykeneviä miettimään hieman syvällisemmin heihin vaikuttavia elämänkysymyksiä ja kyseenalais-

tavat asioita aiempaa enemmän. (Pulkkinen 2002, 108–110; Rödström 1992, 17.) Lapsen ajattelu muovautuu ja kypsyys kanssakäymisessä häntä ympäröivän maailman kanssa (Rödström 1992, 19). Lapsi osaa ajatella loogisemmin ja ymmärtää paremmin oman toimintansa syitä ja seurauksia. Hän tarkastelee ja pohtii asioita myös muiden kannalta eikä toimi aina itsekkäästi. (Jarasto & Sinervo 1998, 46.) Lapsen kanssa voi käydä keskusteluja ja pohtia hänen kanssaan yhdessä mieltä askarruttavia asioita, jolloin hän saa uusia näkökulmia omiin pohdintoihin.

Lapset pitävät mielikuvituksellisista tarinoista ja leikeistä, mutta tässä iässä heidän pystyessään johdonmukaiseen ajatteluun he mahdollistavat sen, että ovat paremmin tietoisia mielikuvituksen ja todellisuuden rajasta. Lapset tiedostavat, että he itse pystyvät hallitsemaan omaa ajatteluaan. (Rödström 1992, 38–39.) Ajattelun kehittyessä lapset eivät usko enää mielikuvitushahmoihin, vaikka tarinoiden lukeminen ja kuuleminen on edelleen mukavaa tekemistä.

Kaikilla lapsilla on oma erityinen persoonallisuutensa johon heille tulee antaa mahdollisuus tutustua itse ja kokea olevansa hyväksytyt ja arvokas omana itsenään (Jarasto & Sinervo 1998, 21). Lapsen hyvään henkiseen tasapainoon ja kuvaan omasta itsestä vaikuttavat useat asiat. Sosiaalisten kontaktien tarve toisiin ihmisiin ja tunne siitä, että on hyväksytyt omana itsenään, ovat painoarvoltaan merkityksellisessä asemassa. Kymmenvuotias tarvitsee aikuisen välittävää rakkautta ja huolenpitoa elämäänsä voidakseen psyykkisesti hyvin. Jos lapsi ei saa toteuttaa hänelle ikäkauden omaista kiinnostavaa toimintaa, on sillä negatiivinen vaikutus psyykkiseen kehitykseen. (Jarasto & Sinervo 1998, 24.) Lasten kanssa tulee keskustella erilaisuudesta ja jokaisen arvokkuudesta. Heille on hyvä opettaa myös suvaitsevaisuutta ja toisten hyväksymistä omana itsenään.

3.3 Sosiaalinen kehitys ja sosiaaliset suhteet

Sosiaaliset suhteet elämässä ovat kaiken ikäisille ihmisille tärkeitä, niin myös kymmenvuotiaille. Tässä iässä lapsi itsenäisemmin hakee kontakteja muihin ihmisiin ja suurentaa omaa sosiaalista lähipiiriään olemalla aktiivisemmin tekemisissä myös muiden, kuin kodin tuttujen ihmisten kanssa. Kymmenvuotiaan lapsen sosiaalinen verkosto koostuu perheenjäsenten lisäksi isovanhemmista, serkuista ja muista sukulaisista, jotka ovat olleet todennäköisesti lapsen elämässä läsnä syntymästä asti. Myös lapsen omat kaverit koulusta ja harrastuksista ovat merkittävässä asemassa ajan myötä entistä enemmän. Samoin koulu, harrastukset ja eri viranomaistahot ovat osa kymmenvuotiaan sosiaalista verkostoa. (Jarasto & Sinervo 1998, 113–114; Luukkonen 1997, 34.) Lapsen kasvattaessa sosiaalista verkostoaan hän oppii rohkeammin ottamaan kontaktia myös vieraampiin ihmisiin. Tämä tukee lapsen sosiaalista kehitystä.

Omat vanhemmat ovat kymmenvuotiaille lapselle tärkeitä, läheisimpiä ihmisiä ja hän tarvitsee heitä vielä moniin elämänsä asioihin tueksi ja turvaksi. Suhde vanhempiin on lähtökohta ja perusta lapsen elämälle sekä muille sosiaalisille suhteille. Vaikka tässä iässä irtaantuminen vanhemmista vähitellen alkaa ja lapsi viihtyy paljon kavereiden kanssa, on vanhemmilla edelleen merkittävä rooli lapsen elämässä ja heidän tulee olla siinä edelleen vahvasti läsnä. Koko perheen kesken tehtävät yhteiset asiat ovat lapselle arvokkaita hetkiä ja toisinaan hänestä on mukavaa viettää myös kahdenkeskistä aikaa vanhempansa kanssa. Perheen sisällä lapsi harjoittelee ja oppii tärkeitä vuorovaikutuksen taitoja, omien tunteiden ilmaisemista sekä toisten huomioon ottamista ja kuuntelemista. Hän saa myös vaikutteita vanhempiensa sosiaalisesta käyttäytymisestä ja ottaa siitä oppia, joten vanhempien esimerkillä on lapselle painoarvoa. (Jarasto & Sinervo 1998, 76–78, 90–91, 97; Kinnunen 1992, 147.)

Vaikka kymmenvuotias lapsi ei tarvitse enää aikuisia seurakseen jatkuvasti, on kuitenkin tärkeää, että hänen elämässään on läsnä omien vanhempien lisäksi myös muita turvallisia aikuisia, joihin elämässä turvautua. Näitä luotettavia aikuisia voi löytyä perheen omasta lähipiiristä sukulaisista ja ystävistä sekä koulun opettajista tai kymmenvuotiaan omien harrastusten ohjaajista. (Luukkonen 1997, 34; Jarasto & Sinervo 1998, 122.) Aikuisilla on suuri rooli lasten sosiaalisen kehityksen tukemisessa ja usein lapset tarvitsevat vielä apua keskinäisten riitojen selvittämisessä, jolloin on hyvä, että aikuiset ovat läsnä ja hieman valvovat lasten toimia (Pulkkinen 2002, 113). Aikuisen kanssa voi jakaa omia sosiaalisissa suhteissa heränneitä tunteita ja saada ohjeita kuinka haastavissa tilanteissa tulee toimia (Luukkonen 1997, 34). Kymmenvuotiailla ei vielä ole omaa osaamista selvitä itseksensä hankalista tilanteista, joita väistämättä tapahtuu etenkin kavereiden kesken. Aikuisten neuvoista lapsi oppii erilaisia toimintamalleja asioiden selvittämisessä.

Kymmenvuotiaalle omat kaverit ovat tärkeitä. Kaverisuhteissa lapsi oppii arvokkaita sosiaalisia taitoja ja muiden kunnioittamista. Kavereilla on itsenäistymisen kannalta tärkeä rooli. Lapsi myös huomaa kuinka hän omalla käytöksellään voi vaikuttaa asioihin ja myös muihin ihmisiin. (Kinnunen 1992, 147.) Kavereiden hyväksynnällä on suuri merkitys ja toisten mielipiteille annetaan toisinaan liian suuri arvo ulkonäköön tai harrastuksiin liittyen. Lapsen itsetunnon kehityksen kannalta on tärkeää, että hän kokee tulevansa toimeen ikätovereiden kanssa. (Jarasto & Sinervo 1998, 116, 43.) Poikien kaveripiiri muodostuu usein isommasta ryhmästä, kun taas tytöillä on yleisemmin tapana luoda tiiviitä henkilökohtaisempia kaverisuhteita. On kuitenkin lapsikohtaista, millaisessa kaveriryhmässä hän viihtyy. (Pulkkinen 2002, 112; Jarasto & Sinervo 1998, 115–116, 118.) Myös mahdollisissa sisarusuhteissa opitaan tärkeitä sosiaalisen kanssakäymisen taitoja (Luukkonen 1997, 34).

Ryhmiin kuuluminen on lapselle merkityksellistä, silloin lapsi kokee tulevansa hyväksytyksi ja tärkeäksi osaksi yhteisöä. Erilaisissa ryhmissä kavereiden kesken tai harrastuksissa lapsi harjoittelee taitojaan ihmissuhteissa huomioimalla omat ja toisten tunteet. Ryhmässä myös opetellaan tekemään kompromisseja, sopimaan riitoja sekä noudattamaan yhteisiä sääntöjä. (Kinnunen 1992, 147; Pulkkinen 2002, 112–113.) Lapsen elämään voi kuulua useita ryhmiä, joissa jokaisella on oma merkityksensä lapsen elämässä ja sosiaalisessa kehityksessä.

Lapsen moraalien kehitykselle keskeisessä roolissa ovat hänen kokemansa ihmissuhteet. Lapsi ottaa esimerkkiä muiden käytöksestä suhteuttaen sitä omaansa. Moraalinen ajattelutapa oikeasta ja väärästä kehittyy läpi elämän. (Luukkonen 1997, 40.) Kymmenvuotiailla lapsilla on rationaalinen käsitys moraalista. Tämä tarkoittaa, että he eivät ajattele olevan yhtä yleisesti hyväksyttävää moraalista käsitystä vaan niitä voi olla useampia erilaisia. Ei ole olemassa yhtä ainoaa ja oikeaa tapaa tehdä asioita. Lapset tiedostavat, että yhteiset säännöt ovat ihmisten tekemiä ja he alkavat tarkastella niitä kriittisesti haluten perusteluja niiden tueksi. Jos he ovat saaneet olla itse mukana tekemässä sääntöjä ja päättämässä niiden rikkomisesta tapahtuvia seuraamuksia, hyväksyvät he säännöt paremmin. Siksi tämän ikäiset saattavat protestoida voimakkaita ylhäältäpäin tulevia sääntöjä vastaan. (Rödström 1992, 50–52; Kinnunen 1992, 36–37.) Yhdessä lapsen kanssa pohditut säännöt helpottavat koko perheen elämää.

Lapsen omatunto toimii hänen tuntiessaan sisäisesti milloin tekee väärin ja milloin oikein. Omatunnon kehitys vaikuttaa siihen millaiset säännöt lapsi kokee oikeaksi. Usein hänelle läheisten ihmisten ajatusmaailma ohjaa ymmärrystä oikeasta ja väärästä. (Kinnunen 1992, 36.) Esimerkiksi vanhempien eettiset arvot heijastuvat lap-

seen ja hän saattaa helposti omaksua vanhempiensa arvoja muodostaen näistä omatuntonsa perustaa.

3.4 Uskonnollinen kehitys ja kristillinen kasvatus

Uskonnollinen kehitys merkitsee ihmisen uskon elämässä muutoksien tapahtumista iän myötä. Näillä muutoksilla tarkoitetaan suhtautumista Jumalaan, millaisena Jumala koetaan ja mitkä asiat kristillisessä uskossa puhuttelevat eri ikäkausina. Uskonnollista kehitystä tarkasteltaessa voidaan kiinnittää huomiota ihmisen uskonnolliseen ajatteluun, kokemukseen uskonnollisuudesta tai yksittäisen ihmisen suhteesta yhteisöllisyyteen. (Pruuki 2010, 222–223.)

Tunnettu uskontopsykologi James Fowler on tutkinut ihmisen uskonnollisuutta ja jakanut teoriansa kuuteen eri kauteen (Pruuki 2010, 227). Kymmenvuotiaat kuuluvat Fowlerin mukaan myyttis-kirjaimellisen uskon vaiheeseen. Siinä lapsi sisäistää suoraviivaisia kertomuksia joiden avulla hänen on mahdollista ymmärtää uskoon liittyviä asioita ja perinteitä, vaikka ajattelu on vielä hyvin sananmukaista. Suhteessa Jumalaan ja toisiin ihmisiin lapsi kokee hyvästä seuraavan hyvää ja pahasta paha. Syvempi oivallus ja käsitys omasta henkilökohtaisesta ajattelusta ei ole vielä kehittynyt, eikä hän siksi kykene vielä ymmärtämään myöskään muiden syvällistä maailmaa. (Oikarinen 1993, 77–78; Pruuki 2010, 228–229.)

Lapsen varttuessa uskonnolliset asiat alkavat mietityttää ja kiinnostaa eri tavalla kuin aiemmin. Samalla hän kuitenkin kyseenalaistaa helpommin uskonnollisuutta ja omaa ajattelutapaansa pohtien syvällisemmin asioita ja niiden merkitystä. Lasta saattaa askarruttaa kysymykset kärsimykseen, syntiin ja kuolemaan liittyen. Syvällisemmät pohdinnat ovat osaltaan kehittämässä lapsen omatuntoa ja hän tarkastelee asioita uusista näkökulmista. (Jarasto & Sinervo 1998, 228.) Lapsessa he-

räviä suuria kysymyksiä tulee hänen kanssaan avoimesti pohtia, eikä jättää käsittelemättä.

Kymmenvuotiaan lapsen elämässä tapahtuu uskonnollisessa kehityksessä paljon. Osallistuminen seurakunnan toimintaan saattaa hiipua eivätkä uskonnolliset asiat ole niin kiinnostavia kuin aiemmin. Ikävaiheena tämä tuottaa haasteita omalle uskonnollisuudelle ja siihen kasvamiselle. Tyttöjen ja poikien väliset erot ovat selvemmin nähtävissä, tytöille uskonnollisuus merkitsee yleensä enemmän kuin pojille. Kymmenvuotiaan lapsen ajatusmaailmassa kuva kiiltokuvamaisesta Jeesuksesta alkaa muuttua ja lapsi ajattelee syvemmin Jeesuksen olemassaolon mahdollisuutta ja hänen tekemiään tekoja. Tässä iässä todellisten seikkojen näyttäminen ja kertominen, kuten Raamatun ajan kartat, luovat vahvistusta lapsen uskolle joka kaipaa todellisia asioita tueksi. (Kinnunen 1992, 64–68.)

Uskonnollisessa elämässä rukouksella on suuri merkitys, koska sen avulla ihminen voi olla yhteydessä Jumalaan ja kokea uskonsa eläväksi. Kymmenvuotiaana lapsi alkaa jo ymmärtää rukouksen merkityksen omakohtaisena ja yksilöllisenä keinona pitää yhteyttä Jumalaan. Hän tietää, että rukouksessa Jumalalle voi kertoa sellaisia asioita, joita ei halua tai uskalla paljastaa toisille. Myös omat ilot ja toiveet voi tuoda rukouksen kautta Jumalan tietoon. (Tamm 1988, 62, 76; Kinnunen 1992, 76.) Lapsi voi oppia yhteisiä rukouksia esimerkiksi koulusta, kotoa tai isovanhemmilta. Rukouksen tullessa tutummaksi hän alkaa keksiä niihin sisältöä myös itse.

Koska toiminnallinen tekeminen on kymmenvuotiaiden elämässä keskeinen osa, on eduksi jos uskoon ja sen käsittelyyn sisältyy käytännöllisyyttä ja toimintaa. Tällöin usko kohtaa lapsen hänen omaan kehityskauteensa sopivalla ja kiinnostusta herättävällä tavalla. Seurakuntien kymmenvuotiaille varhaisnuorille järjestämässä toi-

minnassa lapsella on mahdollisuus monipuolisesti kohdata usko tekemisen kautta. (Kinnunen 1992, 77.) Toiminnallisuuden ei kuitenkaan tarvitse olla vain seurakuntien tapa käsitellä asioita, vaan myös vanhemmat ja muut lapsen läheiset voivat hyödyntää sitä kristillisessä kasvatuksessa.

Lapsen uskonnollisuuteen ja jumalakuvaan vaikuttaa poikkeuksetta se, millaisia vaikutteita hän varttuessaan saa ympäristöltään. Omien vanhempien, sukulaisten, kaverien, koulun ja muiden lapsen elämässä läsnä olevien tahojen asenteet, puheet ja käyttäytymismallit uskonnollisuutta kohtaan ovat tärkeä vaikuttaja lapsen muodostaessa omaa suhtautumistaan. (Tamm 1988, 37; Kinnunen 1992, 65.) Tämän vuoksi kristillisellä kasvatuksella on merkitystä lapsen uskonnollisessa kasvussa. On kuitenkin tärkeä huomioida, että henkilökohtaista uskoa ei muodostu kasvatuksella, vaan se on lähtöisin Jumalalta (Muhonen & Tirri 2008, 67; Kinnunen 1992, 77).

Kristillisellä kasvatuksella tarkoitetaan kristilliseen uskoon kuuluvien arvojen kertomista, opettamista sekä todeksi elämistä (Muhonen & Tirri 2008, 67). Tehtävänä on antaa lapselle kasvatusta sekä yksittäisenä kristittyinä, että yhtenä seurakunnan jäsenenä (Luumi 1997, 83). Raamatun ja muiden kristillisten kirjoitusten lukemisella lapsi saa tietoa omasta uskonnostaan ja lauluista mieleen voi jäädä keskeinen sanoma. Yhteinen rukous lapsen kanssa on merkittävää ja usein lapsena opittu rukous kantaa lopun elämää. (Kinnunen 1992, 74–75.) Monilla ihmisillä varmasti lapsena opittu ja kotona yhdessä rukoiltu iltarukous kulkee elämässä mukana.

Vaikka lapsen kristillinen kasvatus alkaa kotoa, on seurakunnilla oma tehtävä tukea ja rohkaista vanhempia opettamaan lapsille kristillisyyden keskeisiä asioita (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 74). Seurakuntien kasvatustyön tavoitteena on auttaa uskossa kasvamisessa sekä oman uskonelämän hoitamisessa (Muhonen & Tirri

2008, 67). Kun tuntee epävarmuutta kristillisen kasvun antamisessa tai omassa uskossaan, seurakunnilta saatava tuki on korvaamatonta.

4 KYMMENVUOTIAS KIRKON TYÖN KOHTEENA

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien järjestämästä toiminnasta 7-14-vuotiaille tytöille ja pojille käytetään nimitystä varhaisnuorisotyö tai tyttö- ja poikatyö (Jansa 2010, 266; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 4). Seurakunnallisessa työssä halutaan antaa lapsille mahdollisuus olla lapsia ilman painetta nuoruuteen siirtymisestä (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 8-9). Työni kohderyhmä eli kymmenvuotiaat lapset kuuluvat seurakuntien varhaisnuorisotyön piiriin ja heidän on mahdollisuus osallistua tämän työmuodon tarjoamaan juuri heidän ikäisilleen suunnattuun monipuoliseen toimintaan.

4.1 Toimintaa seurakunnassa

Kaikessa seurakunnan järjestämässä toiminnassa otetaan huomioon lasten kokonaisvaltaiset tarpeet sekä tuetaan heidän turvallista kasvuaan (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 9, 14). Lasten kanssa työskennellessä pidetään merkityksellisenä kaikkien kohtaamista henkilökohtaisesti ja tuomalla esiin jokaisen arvokkuus sellaisena kuin hän on (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 22).

Seurakunnat järjestävät kymmenvuotiaille tytöille ja pojille monenlaista kokoon kutsuvaa kasvattavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on tukea ikäryhmän kehitystä sekä kristillistä kasvatusta. Varhaisnuorisotyön tavoitteena on toiminnallaan vastata kohderyhmänsä tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin, jotta tavoitettaisiin mahdollisimman monia tyttöjä ja poikia heille mielekkääseen ja kiinnostavaan toimintaan mukaan. Seurakunta luo toiminnalle puitteet, jossa yhteisen tekemisen keskeisenä osana on kristillisuus ja siitä rakentuvat arvot suhteessa Jumalaan, toisiin ihmisiin sekä omaan itseen. Seurakuntien kokoon kutsuvaan toimintaan osal-

listuessaan kymmenvuotiailla on mahdollisuus tulla osalliseksi elävää seurakuntaa, jossa jokainen otetaan huomioon hänen tarvitsemallaan tavalla. (Elomaa 1997, 108–110.) Kymppisynttärarit ovat osa seurakunnan varhaisnuorisotyön kokoon kutsuvaa toimintaa, jonka sisältöä suunniteltaessa pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon kymmenvuotiaita kiinnostavia asioita tuoden samalla niiden rinnalle kristillisiä arvoja.

Kymmenvuotiaille seurakunnan varhaisnuorisotyössä tarjoamaa toimintaa ovat erilaiset säännöllisesti kokoontuvat kerhot. Kerhojen toiminnasta vastaa seurakunnan nuorisotyönohjaaja, jonka apuna kerhoja ohjaavat myös tehtävään koulutetut noin 15–18-vuotiaat kerhonohjaajat. Kerhotoiminta jakautuu erilaisten teemojen ympärille ohjelma ja harrastekerhoihin. Ohjelmakerhoissa tekeminen on monipuolista ja vaihtelevaa rakentuessaan esimerkiksi erilaisten askartelutöiden, leikkimielisten kilpailujen, hauskojen leikkien tai ulkoilun ympärille. Harrastekerhoissa puolestaan keskitytään tiettyyn aiheeseen liittyvään toimintaan. Näitä kerhoja voi järjestää hyvin monenlaisen harrasteen ympärille ja jota toteuttaessa oikeastaan vain käytettävissä olevat resurssit ovat rajana. Pidettyjä harrastekerhoja ovat olleet sähly-, liikunta-, kokki- ja pienoissähköautoratakerhot. Oli kyseessä sitten ohjelma- tai harrastekerho, kerhon sisältöön kuuluu toiminnallisen osuuden lisäksi hartaudellinen osuus, jossa käsitellään kirkkovuoden ajankohtaisia teemoja sekä lasten elämään liittyviä kysymyksiä ja aiheita. Seurakunnan kerhot voivat olla erikseen tyttöjen tai poikien kerhoja, mutta myös niin kutsuttuja sekakerhoja, joissa tytöt ja pojat ovat samassa ryhmässä. (Jansa 2010, 268–269; Pietilä 1997, 170–173; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 26.) Myös kuoro- ja bänditoiminta on säännöllistä kokoavaa toimintaa (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 28).

Kerhotoiminta on kymmenvuotiaille useimmiten mieluista tekemistä, sillä heidän iässään into tehdä mieleisiä asioita yhdessä toisten kanssa on suuri ja he ovat kehi-

tyksessään vaiheessa, jossa oma sosiaalisuus muotoutuu. Kerhotoiminnassa lapsen on mahdollisuus saada kavereita ja kehittyä sosiaalisissa taidoissaan. (Jarasto & Sinervo 1998, 43, 193–196; Kinnunen 1992, 147–148.) On hyvä, että seurakunnan varhaisnuorisotyössä tarjotaan kymmenvuotiaille sellaista tekemistä, joka on heidän kehitykselleen ominaista ja mielekästä. Näin ollen seurakunta tukee lapsen kehitystä kokonaisvaltaisemmin, kun kerhojen toiminnassa otetaan huomioon lapsen yksilölliset tarpeet ja kehitys.

Merkittävässä roolissa olevan kerhotoiminnan lisäksi varhaisnuorisotyössä järjestetään vuoden aikana erilaisia retkiä ja leirejä. Leiritoiminta on hyvin monivivahteista, sillä niitä järjestetään myös eri aihealueiden ympärille, tytöille ja pojille yhteisesti tai erikseen sekä yhdessä vanhempien tai harrastusseurojen kanssa. Suurempia leirejä varhaisnuorille järjestetään koko maan kattavasti eri tahojen organisoimana tai rovasti- ja hiippakunnan taholta alueensa lapsille. Erilaisille retkille voidaan lähteä oman kerhoryhmän kanssa tai koko seurakunnan varhaisnuorten voimin. Parhaimmillaan lapset saavat kokea leireillä uusia elämyksiä ja kokemuksia turvallisissa nuorisotyöntekijöiden valvomissa puitteissa. Erityisesti lasten sosiaaliset taidot ja omatoimisemmin itsestään huolehtiminen kehittyvät leiri- ja retkitoiminnan parissa. (Jansa 2010, 270–271; Pietilä 1997, 174–175.) Leiri- ja retkitoiminta luovat ja mahdollistavat lapsen elämään merkittäviä elämyksiä, joiden avulla opitaan uusia taitoja.

Varhaisnuorisotyön monipuoliseen toimintamuotoon kuuluvat myös monenlaiset tapahtumat joita saatetaan järjestää säännöllisesti tai kertaluonteisesti. Yksi tällainen lasten keskuudessa hyvin pidetty tapahtuma on ollut kymppitapahtumat kymmenvuotiaille. (Jansa 2010, 272.) Tapahtumia voidaan järjestää tietyille ikäryhmälle, erityisen teeman ympärille tai laajemmalle ryhmälle yleisenä tapahtu-

mana. Tapahtumissa on mahdollisuus kohdata lapsia myös seurakunnan säännöllisen toiminnan ulkopuolelta.

Vaikka seurakunnan toiminnassa yhdessäolo ja tekeminen ovat tärkeitä asioita, ei niiden ohella tulisi unohtaa pitää esillä seurakunnan syvintä sanomaa, jonka pohjalta toimintaa pitäisi rakentaa (Elomaa 1997, 108–109). Kaikkeen varhaisnuorisotyön toimintaan kuuluu hengellisyys ja hartauselämä (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 35). Siksi myös Kymppisynttäreillä kristillisen sanoman ja hengellisyiden esillä pitäminen on merkittävässä roolissa.

Koska lapsille oma perhe on tärkeä osa elämässä, halutaan vanhempien ja muiden lasten läheisten kanssa tehdä yhteistyötä. Seurakuntien tärkeänä tavoitteena on tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään. (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 43.) Tämän vuoksi koin tärkeäksi kutsua kymppisynttäreille lasten vanhempia ja muita sukulaisia ja läheisiä, jotta tapahtuma voisi olla keino toteuttaa yhteistyötä ja vanhempien tukemista.

Yhteistyö seurakunnan ja paikkakunnan muiden tahojen kanssa voi tuottaa hyviä uusia ja monipuolisia toimintamuotoja, jotka rikastuttavat seurakunnan elämää (Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 29). Kymppisynttäreiden Sirkusjumis on esimerkki paikallisesta yhteistyöstä, joka luo yhteyden seurakunnan ja sirkuksen välille mahdollistaen myös tulevaisuudessa yhteisen toiminnan toteuttamisen.

Myös Mänttä-Vilppulan seurakunta järjestää kymmenvuotiaille säännöllistä kerhotoimintaa ja leirejä sekä toimii yhteistyössä koulujen kanssa toteuttaen jumalanpalveluksia ja päivänavauksia (Mänttä-Vilppulan seurakunnan varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön toimintasuunnitelma 2013).

Varhaisnuorisotyöllä on tänä päivänä omat haasteensa. Lapset eivät osallistu seurakunnan järjestämään toimintaan yhtä aktiivisesti kuin aiemmin. Ajattelutavan ja mielenkiinnon kohteiden muutokset sekä kasvava sosiaalisen median käyttö on perinteiselle seurakunnan toiminnalle haaste. (Porkka 2008, 220.) Seurakuntien tulisi tulevaisuuden toimintaa suunnitellessaan ottaa huomioon lasten elämän uudenlaiset vaikutteet, unohtamatta kuitenkaan omia periaatteitaan.

4.2 Täyskymppijuhlien tausta

Seurakuntien varhaisnuorisotyössä kymmenvuotiaat ovat aivan erityisessä asemassa, sillä useat seurakunnat järjestävät monenlaisen kerho- ja leiritoiminnan lisäksi erityisesti juuri kymmenvuotiaille suunnattuja omia, niin kutsuttuja Täyskymppitapahtumia. Näistä tapahtumista juuri Kymppisynttärarit ovat tämän opin- näytetyöni aiheena. Täyskymppijuhlat saivat alkunsa vuonna 1983, jolloin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän nuorisosihteri Timo Sjöman mietti, millainen uusi varhaisnuorisotyön toimintamuoto voisi saavuttaa ja kutsua kokoon suuren määrän lapsia. Tämän ajatuksen pohjalta sai ideansa ensimmäiset Täyskymppijuhlat, jotka järjestettäisiin kaikille samana vuonna kymmenen vuotta täyttävälle. (Sjöman 2013.)

Täyskymppijuhlille ja tapahtumille mietittiin tavoitteet, jotka tukisivat seurakunnan kasvatustyötä. Lasten itsetunnon vahvistaminen yhtenä tavoitteena synnytti idean juuri kymmenvuotiaille suunnatusta omasta laulusta. Timo Sjöman pyysi gospelmuusikko Jaakko Löyttyä tekemään laulun, jossa käsiteltäisiin teemaa siitä, kuinka on hienoa saavuttaa ensimmäiset täydet kymmenen vuotta elämässään. Niin syntyi laulu On hienoa olla Täyskymppi (Laulutuuli 2011, 115), jota laulettiin jo ensimmäisessä kymppijuhlissa. Tapahtuman tavoitteina oli lisäksi, että kymmenvuotiaat lapset olisivat kotona ja julkisuudessa positiivisesti huomion keski-

pisteenä sekä heille kerrottaisiin seurakunnan juuri heidän ikäisilleen järjestämäs-
tä toiminnasta, johon olisi mahdollista osallistua. Jokainen ikäryhmän lapsi sai
myös vuoden ajan kotiinsa seurakunnan tilaamana JP-lehden. (Sjöman 2013.)

Turun ja Kaarinan seurakuntien muut työntekijät ottivat uuden työmuodon vas-
taan ja alkoivat yhdessä järjestää kymppijuhlia. Kohderyhmästä jokaiselle postitet-
tiin henkilökohtainen kutsukortti juhlaan, jossa myös heidän perheensä kutsuttiin
mukaan. Innostajana ja mielenkiinnon herättäjänä juhlaan oli suuri täytekakku,
joka sai julkisuutta televisiossa asti. Kymppijuhlia mainostettiin myös kutsujen
lisäksi paikallisradiossa ja – lehdissä sekä julisteilla alueen eri toimipaikoissa ja
kouluilla, jossa lapsille käytiin kertomassa seurakunnan kymppitapahtumista. En-
simmäiset Täyskymppi-tapahtumat olivat menestys ja lapsia sekä heidän van-
hempiaan saapui paikalle runsaasti. (Sjöman 2013.)

Vuosien saatossa kymmenvuotiaille järjestettävät tapahtumat levisivät seurakun-
tiin ympäri Suomea ja vielä nykyään useat seurakunnat järjestävät vuosittain alu-
eensa kymmenen vuotta täyttävälle erilaisia kymppisynttäri-tapahtumia ja leirejä,
jotka vuonna 1985 Turussa alkoivat. (Sjöman 2001, 34.) Kymppitapahtumien keksi-
jä Timo Sjöman kirjoitti kymppitoiminnan tueksi myös Täyskymppi-nimisen kir-
jan. Näiden kymmenvuotiaille järjestettävien tapahtumien inspiroimana joissakin
seurakunnissa keksittiin alkaa muistamaan myös nelivuotiaita sekä hieman van-
hempia täysiä kymppivuotiaita täyttäviä. (Sjöman 2013.)

4.3 Lasten ja perheiden jumalanpalveluselämä

Suomen evankelis-luterilainen kirkko pitää toiminnassaan ja tavoitteissaan tär-
keänä sekä merkityksellisenä varhaisnuorten kasvamista seurakunnan yhteiseen
jumalanpalveluselämään. Samalla halutaan antaa myös vanhemmille tukea ja

rohkaisua kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen kotona. Jumalanpalveluselämää toteuttaessa tulee huomioida perheet ja siihen kuuluvat eri-ikäiset, jotta se tavoitetaisi ja kohtaisi jokaisen oman elämänvaiheensa ajankohtaisilla kysymyksillä. Samalla siinä käytettävä kieli tulisi olla selkeää ja ymmärrettävää. Jumalanpalveluksella on olennainen merkitys ihmisen uskonnolliseen identiteettiin. (Lindfors 2008, 255.)

Lapsien huomioon ottaminen seurakuntien jumalanpalveluselämässä on ensiarvoisen tärkeää. Perheille tulee luoda tunne siitä, että myös lasten kanssa on mahdollista ja merkityksellistä tulla kirkkoon. Usein perinteinen jumalanpalvelus saattaa olla lapsiperheille haastava, sillä siellä käytetty kieli on vaikeaselkoista eikä lasten osallisuutta kirkossa ole välttämättä huomioitu lainkaan. Seurakuntien eri työalojen keskenään tekemä yhteistyö jumalanpalveluksia suunniteltaessa toisi paremmin näkemystä siitä, kuinka lapset saataisiin huomioitua paremmin. Kun seurakunnat ja koulut yhdessä tekevät koulukirkkoja, niin se mahdollistaa jumalanpalveluselämän tulevan lapsille tutummaksi. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 73–74.)

Olennaisena osana kirkon jumalanpalveluselämään kuuluu rukous, jonka avulla voidaan kokea yhteyttä Jumalaan. Kun lapset pääsevät osallisiksi yhdessä tehtyyn rukoukseen, vahvistaa se heidän tunnettaan kuulua elävään seurakuntaan. (Lindfors 2008, 256, 274.) Konkreettinen käsillä tekeminen on lapsille luontainen tapa osallistua rukoukseen ja jumalanpalveluksessa heidän tulisi antaa osallistua aktiiviseen toiminnallisuuteen (Työt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 35).

Etenkin kirkon lapsi- ja nuorisotyössä on annettu painoarvoa sille, että jumalanpalveluksen tulisi huomioida ihminen kokonaisvaltaisesti. Toteutuksen pääpaino ei ole ollut pelkästään puheessa, vaan sen lisäksi on haluttu kiinnittää huomiota

myös eri aistien tuomaan kokemukseen. Vaikka aistit ovat olleet perinteisessä jumalanpalveluksessa ehtoollisen, musiikin ja kuvien avulla esillä, nykypäivän ihminen kokee tavallisen jumalanpalveluksen pelkästään puhuttuna sanana yksisuuntaiseksi. Tämän vuoksi luovuuden käyttö suunniteltaessa tulisi huomioida ilman sellaista ajatusta tai pelkoa, että monimuotoisempi toteutustapa vähentäisi jumalanpalveluksen arvoa tehden siitä naurunalaista. Ihmiset kuitenkin voivat tuntea Jumalan puhuttelevan ja sanan koskettavan heitä myös muuten, kuin pelkän sanan kuulemisella. (Mäkinen & Koivisto 2008, 11.)

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on keksitty ja kehitetty monia erilaisia jumalanpalveluksen muotoja palvelemaan eri ryhmiä, kuten lapsia ja nuoria sekä heidän perheitään. Eri kävijäryhmät on haluttu ottaa huomioon ja tarjota heille mielekkäitä jumalanpalveluksia, joissa jokainen voisi tuntea omalle kohdalleen Jumalan läsnäolon ja tulleensa kohdatuksi. Vaikka kirkossa on kehitetty monenlaisia teemoja perinteisen jumalanpalveluksen ohelle, silti eri teemoja sisältävissä jumalanpalveluksissa ei ole unohdettu jumalanpalvelukseen kuuluvia keskeisiä osia, kuten Raamatun sanan kuulemista, yhteistä rukoilemista tai laulujen merkitystä. Yhteiset synnin- ja uskontunnustukset kuuluvat osaltaan myös erilaiseen jumalanpalvelukseen. (Lindfors 2008, 258.)

Lapsille suunnatun jumalanpalveluksen voi rakentaa perinteisen kaavan mukaan ottaen toteutustavassa huomioon kohderyhmä. Puheen tulisi olla lapsille sopivaa ja laulettavien laulujen tai virsien jossain määrin tuttuja. Osallistujille voidaan antaa myös pieniä jumalanpalvelukseen kuuluvia tehtäviä, jolloin he saavat kokea osallistumisen ja yhdessä tekemisen merkitykselliseksi osaksi jumalanpalvelusta. (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 74–75.)

Seurakunnat ovat tuoneet jumalanpalveluselämään uutta väriä suunnittelemalla ja toteuttamalla niitä yhdessä muiden tahojen, kuten urheiluseurojen tai erilaisten järjestöjen ja ryhmien kanssa (Mäkinen & Koivisto 2008, 11). Vaikka jumalanpalveluksen voi toteuttaa monella erilaisella tyyllillä ja teemalla, on tarpeellista pitää mielessä jumalanpalveluksen pyhyys. Ei ole tarpeellista, että uudet ideat ja toimintamallit ovat suuremmissa osassa kuin mahdollisuus kohdata Jumala. Hiljentymiselle ja rukoukselle on löydettävä paikka myös uudenlaisissa jumalanpalveluksissa. Jos Pyhä merkitys unohdetaan, menettää jumalanpalvelus oleellista tarkoitustaan. (Mäkinen & Koivisto 2008, 12, 29–30.)

5 KYMPPISYNTTÄREIDEN SUUNNITTELU

Kymppisynttäreiden aktiivisen teoriatiedonhankinnan ja suunnittelun aloitin loppukesästä 2013. Aiempien mietintöjen pohjalta alkoi melko nopeasti syntyä ideoita ja suunnitelmia tulevaan tapahtumaan. Suunnitelmien rakentumisesta ja perusteista sekä ennakkovalmisteluista kerron seuraavissa luvuissa.

5.1 Ennakkopalaverit ja valmistelut

Suunnittelupalaverit työelämäohjaajani nuorisotyönohjaaja Matti Hjeltin kanssa aloitettiin syksyllä 2013. Muutamissa palavereissa hiottiin suunnittelemaani ideaa ja sovittiin materiaalihankinnoista, käytännön järjestelyistä sekä aikatauluista. Juhlan ajankohtana oli 10.10.2013 kello 18.00–20.00.

Tekemäni kutsut (LIITE 1) lähetettiin kaikille vuonna 2013 kymmenen vuotta täyttävälle Mänttä-Vilppulan lapsille 19.9. ja ilmoittautumisaikaa oli 30.9. saakka. Ilmoittautuminen suoritettiin työelämäohjaajalleni. Ilmoittautumisen yhteydessä kysyttiin saapuisiko lapsen perheestä muita osallistujia juhlan loppupuolen Sirkusjumikseen ja sen jälkeen järjestettävään ”herkkuhetkeen”, jossa tarjottiin kaikkia syntymäpäiväjuhlintaan kuuluvia herkkuja. Osallistujien lukumäärää kysyttiin siksi, että tarjottavien määrään osattiin vaikuttaa. Keittiölle menevät toiveet osallistujamäärästä, tarjoilusta ja mahdollisista lasten erityisruokavalioista toimitettiin 3.10. mennessä seurakunnan emännälle. Lapsia tapahtumaan kutsuttiin 84, joista mukaan ilmoittautui 25.

Mänttä-Vilppulan seurakunnassa on ollut tapana muistaa kymmenvuotiaita juhlissa pienellä lahjalla. Lahjaksi valittiin Yhteisvastuun norsua esittävä pehmohei-

jastin, sillä halusin lahjan olevan käytännöllinen ja hauska. Sovittiin Matti Hjeltin suorittavan tilauksen, joka toimitettiin seurakunnalle. Heijastimia tilattiin niin paljon, että ne varmasti riittäisivät kaikille juhlaan osallistuville lapsille.

Kymppisynttärijuhlan käytännön toimivuuden ja onnistumisen kannalta oli tärkeää saada seurakuntanuorista avustajia mukaan. Nuorille kerrottiin seurakunnan isoskoulutuksessa mahdollisuudesta tulla avustajaksi Kymppisynttäreille ja tätä kautta heitä ilmoittautui mukaan seitsemän. Avustajien kanssa pidettiin ennakkopalaveri Vilppulan seurakuntakeskuksella 8.10. jossa kerroin heille Kymppisynttäreiden ohjelmasta ja avustajien tehtävistä. Palaverissa jokaiselle avustajalle jaettiin oma vastuutehtävä juhlaan. Kaikki avustajat eivät päässeet paikalle ennakkopalaveriin, joten lopulliset tehtävänjaot suoritettiin juhlapäivänä ennen tapahtuman alkua. Avustajille jaettiin ohjeet rastiradan tehtävistä, missä kerrottiin, kuinka tehtävä tuli suorittaa. Sovittiin, että ne kerrataan uudestaan juhlapäivänä, kun kaikki rastit ja niillä tarvittavat välineet on koottu paikoilleen.

5.2 Rastiradan suunnittelu

Halusin toteuttaa lapsille juhlaan toiminnallista tekemistä, missä oli erilaisten tehtävien suorittamisen lisäksi jokin sanoma. Tähän päädyin siksi, että kymmenvuotiaan lapsen kehityskauteen kuuluu innostus ja halu toiminnallisuuteen sekä kiinnostus pientä jännitystä tuoviin seikkailuihin (Rödström 1992, 67–68, 70; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 24). En halunnut, että juhlassa lapset vain istuisivat paikallaan seuraamassa ohjelmaa, vaan että he pääsisivät itse tekemään asioita. Koin rastiradan hyväksi ratkaisuksi, huomioiden että siinä yhdistyisivät toiminnallinen tekeminen ja sanoma.

Ideoita ja inspiraatiota rastien keksimiseen sain omista aikaisemmista kokemuksista eri tapahtumista ja leireiltä, sekä Kirsti Koivulan kirjoista Räiskettä ryhmään (1999), Potkua porukkaan (2001), Vedä vauhdikkaasti (2003), Konkkaronkka kool-la (2005) sekä Sylillinen sytykkeitä (2007), joiden pohjalta keksin ja sovelsin lopulliset rastit. Rastien keksiminen tuntui suunnitteluvaiheessa välillä melko haastavalta. Mietin ja keksin erilaisia vaihtoehtoja ja keräsin niitä listaksi. Vaikeusastetta lisäsi se, että en tiennyt kovin paljon etukäteen, kuinka paljon lapsia osallistuisi. Lapsien määrä vaikutti siihen millaisen rakenteen rastiradalle voisi tehdä, sekä sen varrella suoritettaviin tehtäviin.

Halusin, että rastiradalla olisi viesti, joka pohjautuisi kristillisiin arvoihin. Päädyin siihen, että sanoma olisi arvokkuus. Halusin viestittää lapsille, että jokainen meistä on arvokas ja maailman suurin aarre. Kristillisiin elämänarvoihin kuuluu ihmisen pitäminen arvokkaana ja ainutlaatuisena (Riekkinen 2008, 88). Viesti selviäisi rastiradan lopuksi, kun lapset löytäisivät aarrearkun jonka sisällä olisi peili. Peilistä jokainen näkisi oman kuvansa. Avustajat auttaisivat lasta rastilla ymmärtämään löydetyn aarteen merkityksen, jos lapsi ei sitä ensin itse oivaltaisi. Minusta oli tärkeää varmistaa, että jokainen lapsi saa tietää varmasti, mikä aarre on. En halunnut aarteen olevan materiaalia, koska mielestäni oli tärkeää viestittää lapsille, että jokainen meistä on materiaalia arvokkaampaa. Peilin käyttämisen tämän viestin välittämisessä keksin oman kokemukseni pohjalta, jossa peiliin katsomisella oli suuri merkitys oman arvokkuuden havainnollistamisessa.

Rastiradan tehtäviksi päädyin toteuttamaan neljä rastia (LIITE 2), joissa lapset suorittaisivat erilaisia taitoja vaativia tehtäviä ryhmissä avustajien johdolla. Juhlan aluksi lapset jaettaisiin ryhmiin niin, että jokaisella olisi tuttu kaveri samassa ryhmässä jos sellainen juhlassa oli mukana. Tuttujen kavereiden olemisen samassa ryhmässä keskenään koin arvokkaaksi asiaksi, sillä tässä iässä lapselle omat kave-

rit ovat tärkeitä (Kinnunen 1992, 147). Ajattelin lasten kannalta olevan hauskem-
paa viettää Kymppisynttäreitä kavereiden kesken. Lasten jakaminen ryhmiin oli
välttämätöntä huomioiden osanottajien lukumäärän.

Rastitehtävät suoritettiin seuraavasti:

Pimeä huone oli rasti, jossa pöytien, kankaiden, jätessäkkien, teltan ja muun tava-
ran avulla oli luotu piilopaikkoja, joihin piilotettiin kymmenen heijastinta. Jokai-
sessa heijastimessa oli numero ja kirjain, esimerkiksi 1 = T. Lasten tuli taskulamp-
pujen avulla etsiä pimeästä huoneesta heijastimia ja niistä löytyvät kirjaimet yh-
distämällä sanaksi muodostui täyskymppi. Tällä rastilla lapsilta vaadittiin tark-
kaavaisuutta, yhteistyötaitoja sekä päättelykykyä.

Seuraavassa tehtävässä lasten tuli ylittää "**laho lattia**" käyttämällä siihen annettuja
tarvikkeita, joita olivat lankku, kaksi pahvilaatikkoa ja neljä erimuotoista laattaa.
Kukaan ei saanut koskettaa lattiaa, mutta jos näin vahingossa kävi, se ei kuiten-
kaan haitannut. Lattiaa ylittäessään heidän piti matkalta poimia mukaansa pullos-
ta löytyvä vihje siitä, minne aarrearkku oli piilotettu. Vihje oli kuitenkin osittain
kirjoitettu salakirjoituksella, mikä tuli vielä selvittää. Vihjeet salakirjoituksen rat-
kaisemiseksi löytyi pahvisista kaloista, joita pystyi onkimaan magneetin ja klem-
marin avulla. Vihjeestä paljastui teksti: aarrearkku sijaitsee tähtioven takana. Tällä
rastilla oli yksi avustaja auttamassa ryhmiä ja järjestämässä tavarat paikoilleen
seuraavaa ryhmää varten. Rastitehtävässä tarvittiin hieman motorisia ja yhteistyö-
taitoja liikuttaessa "lahon lattian" yli. Myös muut ryhmän jäsenet tuli huomioida,
jotta kaikki onnistuivat suorittamaan tehtävän. Salakirjoituksen selvittämisessä
piti käyttää omaa päättelykykyä.

Haju ja maku-rastilla ryhmät saivat haistella ja maistella omilla lusikoilla purk-
keihin koottuja tuotteita. Heidän tuli hajun ja maun perusteella tunnistaa kymme-

nestä ruoka-aineesta, mitkä voisivat olla samaa tuotetta keskenään. Tällä rastilla huomioitiin lasten mahdolliset allergiat, jotka kysyttiin ilmoittautumisen yhteydessä. Tehtävän suorittamisessa omien aistien käyttäminen oli merkittävä asia.

Seuraavalle **ilmapallorastille** koottiin lattialle ruudukon muotoon 25 ilmapalloa. Lasten tuli kahden vihjeen perusteella selvittää, mitkä kaksi ilmapalloa tuli puhkaista tikalla. Näiden kahden ilmapallon sisältä paljastui kahdessa palassa oleva sokkelo-tehtävä, joka piti ratkaista. Jokaiselle ryhmälle varattiin omat tehtäväpallo, jotka rastilla ohjeistamassa olleet avustajat vaihtoivat puhkaistujen tilalle ennen uutta ryhmää. Myös varapalloja puhallettiin valmiiksi, jos ryhmiltä vahingossa puhkesi väärä pallo vihjettä ratkaistessa. Tällä rastilla tarvittiin yhteistyötaitoja, sillä lasten piti yhdessä miettiä mikä oli oikea pallo puhkaistavaksi. Heidän oli tarpeen myös harjoitella tekemään kompromisseja, sillä kaikki eivät pystyneet puhkaisemaan palloa tai suorittamaan sokkelo-tehtävää yhtä aikaa.

Jokaiselta rastilta ryhmät saivat lapun, jossa oli yksi numero aarrearkun lukon koodiin, joka etsittäisiin viimeiseksi. Kaikki rastit suoritettuaan heillä oli neljä numeroa, joista koodi 1010 piti keksiä. Sillä koodilla he saivat aarrearkun lukon auki ja suuri aarre paljastui.

Kaikki rastit suoritettuaan ryhmät kokoontuivat omaa tahtiaan päiväkerhotilaan, jossa he saivat tehdä yhteiseen jumalanpalvelukseen oman esirukousaiheen muovailemalla. Jokainen lapsi sai muovailta valitsemallaan värillä jonkin asian, mistä oli kiitollinen tai mitä tahtoi Jumalalta pyytää. Kymmenvuotiaana lapsi ymmärtää rukouksen hänen ja Jumalan välisenä yhteydenpidon mahdollisuutena, jossa Jumalalle voi kertoa henkilökohtaisia asioitaan (Tamm 1988, 62, 76; Kinnunen 1992, 76). Antamalla lapsille mahdollisuuden osallistua yhteisen rukouksen tekemiseen, se voi vahvistaa heidän tunnettaan olla osallinen seurakunnan yhteydestä (Lind-

fors 2008, 256, 274). Siksi koin, että kymmenvuotiaille oman rukouksen tekeminen voisi olla mielekästä ja tärkeää. Muovailu rukouksen keinona tuntui hyvältä vaihtoehdolta, sillä siinä lapset saivat konkreettisesti tehdä jotain ja pitää halutessaan omana tietonaan työnsä sisällön. Muovailemalla otettiin huomioon kymmenvuotiaan lapsen into käsitellä myös uskoon ja erityisesti rukoukseen liittyviä asioita konkreettisen tekemisen kautta (Kinnunen 1992, 77; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 35). Muovailtu työ oli myös helppo tuoda alttarille jumalanpalveluksessa. Samalla tämä viimeinen muovailurasti porrasti ryhmien pääsyä etsimään aarrearkkia niin, että muut ryhmät tekivät muovailutyötä ja yksi ryhmä oli etsimässä aarretta.

Rastiradalla tehtävät olivat erilaisia toiminnallisia, ajattelua ja sosiaalisia taitoja vaativia tehtäviä. Koska kymmenvuotiaat ovat motorisilta taidoiltaan jo hyvin taitavia (Rödström 1992, 67), koin näiden taitojen hyödyntämisen rastiradan tehtävissä lapsen kehitystason kannalta mielekkäiksi. Kokonaisuudella oli mahdollista luoda lapsille pientä jännitystä turvallisissa puitteissa sopivien tehtävien avulla. Rastirataan sisältyi arvoituksellisuus, joka syntyi siitä, että rasteilla suoritettavat tehtävät tulivat yllätyksenä, sekä radan lopussa ollut ”maailman suurin aarre” oli arvoitus, joka ratkesi vasta lopuksi, kun aarrearkki löytyi.

5.3 Sirkusjumoksen suunnittelu

Idean jumalanpalveluksen pitämiseen osana Kymppisynttäreitä sain syksyllä 2013 miettiessäni, kuinka voisin saada myös lasten perheet osalliseksi juhlaan. Päädyin toteuttamaan juhlan loppupuolelle jumalanpalveluksen, johon lasten lisäksi myös heidän perheenjäsenillään ja muilla läheisillä oli halutessaan mahdollisuus osallistua. Yhteisellä jumalanpalveluksella oli mahdollista tukea vanhempia kristillisessä kasvatuksessa ja omassa uskossa sekä lapsia kristillisessä kasvussa ja toteuttaa

juuri näille kohderyhmille sopiva jumalanpalvelus, jonka he voisivat kokea mielekkääksi ja heitä puhuttelevaksi sopivalla tavalla (Lindfors 2008, 255).

Mänttä-Vilppulan seurakunnan omassa, koko seurakunnan toimintaa koskevassa toimintasuunnitelmassa mainitaan toiminnan perustan erityisiksi painopistealueiksi lapset, nuoret, perheet sekä jumalanpalveluselämä vuosina 2012–2015. Monipuolisten ja erilaisten jumalanpalvelusten katsotaan tuovan rikkautta toimintaan. Samat tavoitteet ovat esillä varhaisnuoriso- ja nuorisotyön vuoden 2013 toimintasuunnitelmassa. (Mänttä-Vilppulan seurakunnan toiminnan perusta 2012; Mänttä-Vilppulan seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyön toimintasuunnitelma 2013.) Kymppisynttäreiden jumalanpalveluksen avulla voitiin toteuttaa seurakunnan itselleen asettamia tavoitteita.

Jumalanpalveluksen teemaksi valitsin oman sirkustaustani innoittamana sirkuksen. Halusin kokeilla Kymppisynttäreillä jotakin sellaista, mitä ei olisi ennen tehty. Sirkuksen yhdistäminen jumalanpalvelukseen toi omat haasteensa juuri sen vuoksi, että tämä oli ensimmäinen kerta, kun tällaista Mänttä-Vilppulassa kokeillaan. Oli melkein mahdotonta tietää etukäteen, kuinka sirkus ja jumalanpalvelus sopivat yhteen. En ollut koskaan nähnyt tällaista toteutettavan, joten suunnitteleminen oli hyvin jännittävää. Puolestaan uudenlainen Sirkusjumis loisi onnistuessaan uusia mahdollisuuksia seurakunnalle toteuttaa jumalanpalveluselämää, mikä oli yhtenä kehitystehtävänäni.

Luultavasti kaikille ihmisille sirkus on jollain tapaa tuttu käsite ja heillä on siitä omia mielikuvia. Sirkus on helposti lähestyttävää ja sen rehellinen sekä välitön yhteys katsojaan saattaa kohdata hänet hyvin syvästi, herättäen tunteita ilosta suruun ja ihastuksesta pelkoon. Koetut tunteet voivat saada katsojan nauramaan tai itkemään, sillä esityksen kautta voi kohdata omia henkilökohtaisia toiveita ja pel-

koja. Sirkuksessa on hienoa, että monen ikäisen ja eri lähtökohdista olevan ihmisen on mahdollista ymmärtää esitystä eikä se sulje ketään pois. (Purovaara 2005, 14, 21, 96.) Koin, että sirkuksen valinta jumalanpalveluksen temaksi oli sopiva kaikenikäisille ja sen avoin rehellisyys inhimillisten tunteiden herättäjänä sopi hyvin osaksi seurakunnan toimintaa. Jokaisen lapsen ja aikuisen oli mahdollista omista lähtökohdistaan huolimatta kokea sirkuksen kohtaavan juuri hänet.

Saatuani idean Sirkusjumiksesta, esitin suunnitelmani seurakunnan työelämäohjaajalleni, joka otti ehdotuksen hyväksyen vastaan. Seuraavaksi otin yhteyttä paikkakunnalla toimivan Mäntän Nuorisosirkuksen puheenjohtajaan. Hän ei pitänyt ehdotustani mahdottomana ja välitti viestini sirkusryhmän ohjaajalle. Yhdessä sirkuksen ohjaajan kanssa pohdittiin sirkuksen mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön. Pohdittiin käytettävissä olevia resursseja, aikataulua, jumalanpalvelustilan tuomia rajoituksia sekä koottavaa sirkuslaisten ryhmää, joiden onnistui osallistua toteutukseen. Kävin sirkuksen harjoituksissa kertomassa Kymppisynttäreistä ja pohdintojen sekä alustavien suunnitelmien jälkeen sovittiin sirkuksen osallistumisesta Kymppisynttäreille neljän sirkuslaisen voimin. Olin hyvin iloinen Mäntän Nuorisosirkuksen saamisesta mukaan, sillä näin pystyttiin tukemaan myös oman paikkakunnan lasten ja nuorten toimintaa yhteistyössä seurakunnan kanssa. Uusi yhteistyötaho toisi seurakunnan jumalanpalveluselämään elävyyttä (Mäkinen & Koivisto 2008, 11; Tytöt ja pojat seurakuntalaisina 2012, 29).

Itse olin mukana sirkuksen harjoituksissa ohjaajamassa ja suunnittelemassa yhdessä sirkuksen ohjaajan kanssa jumalanpalveluksen eri osien väleihin toteutettavia sirkusosioita. Ohjaajan kanssa päädyttiin ottamaan mukaan viisi eri sirkuslajia: akrobatia, tasapainopallot joiden päällä kävellään, vanteet, jongleeraus ja yksipyöräiset. Näillä lajeilla saatiin esille monipuolista sirkusosaamista.

Sirkusjumikseen liittyen pidettiin suunnittelupalaveri työelämäohjaajani ja Mänttä-Vilppulan seurakunnan nuorisotyön papin kanssa, joka lupautui toimittamaan jumalanpalveluksen. Palaverissa suunniteltiin jumalanpalveluksen kaava (LIITE 3), päätettiin lauluista ja kaikista käytännön asioista. Aiheeksi valikoitui juhlasta seuraavan sunnuntain aihe Jeesuksen lähettänyt. Laulut valittiin Virsikirjasta sekä Laulutuuhi (2011) kirjasta, sillä jumalanpalveluksissa laulujen olisi hyvä olla lapsille jollain tasolla tuttuja (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 74). Myös sirkuksen taustamusiikit olivat Laulutuuhi (2011) kirjan lauluja pelkästään musiikillisina versioina. Palaverissa mietittiin kaavaan kohdat, joihin sirkusosiot parhaiten sopisivat. Toivoin, että jumalanpalveluksen toteutukseen osallistuisi papin ja sirkuslaisten lisäksi muitakin ja sovittiin, että minä olen vastuussa esirukouksesta yhdessä lasten kanssa ja avustajista osa olisi esilaulamassa lauluja ja lukemassa tekstejä. Saadessaan osallistua yhteisen jumalanpalveluksen toteutukseen, voi oman tehtävänsä kokea tärkeäksi ja merkittäväksi osaksi toteutusta (Palvelkaa Herraa iloiten 2009, 75). Suureksi iloksi ohjaajani sai järjestettyä juhlaan lisäksi henkilön, joka pystyi vastaamaan musiikista ja tunnelmallisesta valaistuksesta.

Sirkusjumiksen kaava tehtiin jumalanpalvelusta kunnioittaen, tarkoituksena tuoda sirkustempuut hienovaraisesti osaksi sitä. Erilaisten teemojen tai tilanteiden mukaan vietettävissä jumalanpalveluksissa on tärkeää muistaa siihen kuuluvat merkittävät osat, kuten Raamatun lukeminen, laulut ja rukous (Lindfors 2008, 258). Nämä asiat olivat Sirkusjumiksessa vahvasti esillä, sillä niiden merkitys seurakunnan jumalanpalveluselämässä on tärkeä. Vaikka sirkus-teema oli idealtaan hyvin erilainen ja yleinen mielikuva sirkuksesta saattaa olla hauskuus ja pellet, en halunnut uuden teeman tekevän jumalanpalvelusta huvittavaksi (Mäkinen & Koivisto 2008, 11). Tärkeää oli säilyttää jumalanpalveluksen pyhyys ja mahdollisuus kokea yhteys Jumalaan (Mäkinen & Koivisto 2008, 12, 29–30).

Jumalanpalvelukseen kuului lasten rastiradan päätteeksi muovailemien omien esirukousaiheiden tuominen alttarille. Koska rukous on oman uskonelämän kannalta tärkeä asia ja sen kautta voi kokea elävän yhteyden Jumalaan (Tamm 1988, 62), haluttiin lasten osallistuvan rukouksen tekemiseen. Kymppisynttäreillä oman rukouksen tekeminen antoi lapsille mahdollisuuden tuoda omia asioita henkilökohtaisessa rukouksessa Jumalan tietoon. Halusin, että kymmenvuotiaat saisivat osallistua myös näin omalta osaltaan jumalanpalveluksen toteutukseen ja voisivat kokea sen juuri heille suunnatuksi.

Juhlaa edeltävänä iltana 9.10. sirkuslaisten kanssa harjoiteltiin paikanpäällä Vilpulan seurakuntakeskuksessa, jossa päästiin vielä tekemään lopulliset ratkaisut sirkuksen osuuteen käytettävissä olevan tilan puitteissa. Samoin musiikista ja valaistuksesta vastanneen henkilön kanssa käytiin suunnitelmat läpi. Yhdessä kehtiin sirkuslaisten esityksiin sopivia valoja ja musiikkia juhlaa varten.

6 JUHLAPÄIVÄ

Juhlapäivänä valmisteltiin Vilppulan seurakuntakeskus lopulliseen juhlakuntoon. Ennen juhlaa järjesteltiin jumalanpalvelustila, asetettiin valmiiksi tarjottavat sekä koottiin rastit. Kaikkia rasteihin tarvittavia huoneita ei heti ollut mahdollista laittaa valmiiksi, sillä päiväkerho tarvitsi niitä vielä päivällä. Tämä toi itselleni lisää jännitystä siitä, että keritäänkö saada kaikki ajoissa valmiiksi. Tästä huolimatta pystyttiin viemään rasteilla tarvittavia tavaroita jo oikeille paikoille.

Avustajat saapuivat klo. 17.00 ja heidän kanssaan rakennettiin rastit lopullisesti valmiiksi. Pimeän huoneen rastille piti rakentaa pöydistä, tuoleista, kankaista, jättesäkeistä sekä teltasta tunneleita ja piiloja heijastimille. Yhdessä piilotettiin heijastimet ja taskulampuilla kokeiltiin, että ne olivat sopivissa piiloissa. Laho lattia-tehtävää varten käytettävään huoneeseen järjesteltiin sopivasti tilaa, jotta lapset pystyivät liikkumaan välineiden avulla lahon lattian yli. Haju ja maku-rastille olin laittanut valmiiksi purkkeihin tarvittavat ruoka-aineet ja merkinnyt purkit. Ilmapallo-tehtävää varten puhallettiin paljon ilmapalloja ja muodostettiin niistä tehtävässä tarvittava ruudukko. Myös rastiradan aarrearkku vietiin oikeaan piiloonsa. Paikkaan jossa muovailtiin rukouksia, ei tarvinnut tehdä etukäteen suuria järjestyksiä. Yhdessä saatiin tehtyä kaikki tarvittava juuri ennen juhlan alkua.

Rasteja valmistellessa käytiin vielä avustajien kanssa käytännössä läpi jokainen rasti sekä sovittiin, kuka aloittaisi ryhmänsä kanssa miltäkin rastilta ja ketkä olisivat ilman omaa ryhmää rasteilla auttamassa. Osa avustajista tuli olemaan mukana myös jumalanpalveluksen toteuttamisessa esilaulajina sekä lukemassa tekstejä. Lisäksi he auttoivat juhlapaikan viimeistelyssä ja harjoittelivat tapahtumassa laulettavia lauluja. Kun juhlan musiikista ja valaistuksesta vastaava henkilö ja sirkus-

laiset saapuivat paikalle ennen tapahtuman alkamista, alkoi kaikki olla melkein valmista.

Lapsia saapui seurakuntakeskuksen pihalle jo hyvissä ajoin. Klo. 18.00 menin ulos ottamaan ilmoittautumisia vastaan katsoen keitä on tullut paikalle. Samalla jaoin lapsia kaveriporukka-ryhmiin rastirataa varten. Lapset jakautuivat ryhmiin niin, että kolmessa ryhmässä oli kuusi lasta ja yhdessä seitsemän. Tästä lapset pääsivät seuraavaksi sisälle odottamaan tapahtuman alkua. Juhla aloitettiin muutaman minuutin myöhässä, mutta se ei vielä luonut painetta juhlan venymisestä yli suunnitellun ajan. Ohjaajani Matti Hjelt sanoi muutaman aloitussanan, jonka jälkeen laulettiin Jaakko Löytyn tekemä Täyskymppi-laulu, joka löytyy Laulutuuhi (2011) kirjasta numerolla 115. Laulun jälkeen ohjeistin lapset rastiradalle jaetuissa ryhmissä avustajan johdolla etsimään maailman suurinta aarretta.

Neljä ryhmää jakautui jokainen omalle rastille. Avustajien kanssa oli etukäteen sovittu rastien kiertämisjärjestyksestä, ja että minä annan merkin, jolloin vaihdetaan seuraavalle tehtävälle. Aikataulullisesti rastit toimivat melko hyvin, joillakin ryhmillä kesti välillä paljon muita pidempään, mikä hankaloitti radan sujuvaa etenemistä. Kiersin katsomassa rasteja, kuinka ne toimivat ja samalla näin missä vaiheessa rastin tehtävää ryhmät olivat. Näin pystyin antamaan avustajille rastin vaihtamismarkin oikeassa kohdassa sopivaan aikaan. Rastien suorittamiseen oli aikaa varattu noin tunti.

Rastitehtävistä jokainen ryhmä selviytyi hyvin ja kaikki löysivät aarteen. Ryhmät onnistuivat etsimään heijastimet ja keksimään kirjaimista muodostuneen sanan, he ylittivät lahon lattian ja selvittivät salakirjoituksesta missä aarre sijaitsee. Haju ja maku tehtävässä lapset uskalsivat maistaa ja haistaa purkkien sisältöä ja onnistui-

vat yhdistämään ne oikeiksi pareiksi. Ilmapallo rastilla tehtävän sisältäneet pallot saatiin poksautettua, vaikka joillakin ryhmillä puhkesi välillä väärä pallo.

Viimeisen rastin jälkeen ryhmät tulivat tekemään muovailtavia esirukousaiheita Sirkusjumikseen. Koin tämän hyväksi ratkaisuksi, sillä ryhmät eivät voineet osallistua aarrearkun etsimiseen yhtä aikaa, vaan näin jokainen ryhmä sai vuorollaan käydä etsimässä aarteen. Jännitin, paljastaisivatko muut ryhmät toisille aarteen ja sen paikan, mutta näin ei onneksi käynyt ja ohjeistin lapsia myös säilyttämään jännityksen toisille. Ryhmän tultua muovailemaan, ohjeistin heille mitä tuli tehdä. Jokainen sai valita mieleisensä väristä muovailuvahaa, josta tuli muovailta oma esirukousaihe eli jokin asia josta halusi kiittää, mitä halusi pyytää tai ylipäänsä minkälaisen asian puolesta haluaisi rukoilla. Muovailutyön ei tarvinnut esittää konkreettisesti mitään eikä omasta työstään tarvinnut kertoa kenellekään. Opastin lopuksi kaikkia ottamaan oman muovailutyönsä mukaan seuraavaksi alkavaan Sirkusjumikseen, jonka aikana tietysti kohdassa kun pyytäisin, jokainen sai tuoda oman työnsä alttarille esirukouksen kohteeksi.

Rastiradan ja muovailujen jälkeen alkoi Sirkusjumis, jolle aikaa oli varattu noin puoli tuntia. Lasten vanhempia ja läheisiä mukaan saapui noin kymmenen. Pappi puhui hyvin niin, että se oli suunnattu juuri kohderyhmälle eli lapsille ja perheille. Jumalanpalvelus eteni sujuvasti suunnitellun järjestyksen mukaan, eikä sirkusesitysten ja muiden osioiden väleissä ollut ylimääräistä aikaa. Kaikki sujui erinomaisesti, juuri niin kuin oli suunniteltu.

Jumalanpalveluksen lopuksi pappi pyysi kaikkia tulemaan jumalanpalvelustilan eteen piiriin, jossa lausuttiin Herran siunaus. Harmikseni lasten läheisistä vain yksi uskaltautui tulemaan mukaan tähän yhteiseen lopetukseen. Herran siunauksen lopuksi ohjeistin kaikkia menemään syömään syntymäpäiväherkkuja ja ker-

roin lapsille myös mahdollisuudesta antaa palautetta, jonka antaneiden kesken arvottaisiin yllätyspalkinto. Juhlan lopuksi ovella jaettiin vielä juhlijoille pienet heijastinlahjat seurakunnan puolesta. Aikataulussa pysyttiin melko hyvin ja juhlat loppuivat noin kello 20.

Juhlan jälkeen jäimme seurakunnan työntekijöiden sekä avustajien kanssa siivoamaan ja järjestelemään seurakuntakeskusta, vaihtaen samalla hieman ajatuksia juhlasta. Myös avustajat kirjoittivat kirjallisen palautteen.

7 PALAUTE JA ARVIOINTI

Kymppisynttäreiden lopuksi keräsin kirjallista palautetta lapsilta sekä avustajilta ja työelämäohjaajan kanssa käytiin palautekeskustelu. Saadusta palautteesta kerroon seuraavissa luvuissa ja lopuksi arvioin itse juhlan suunnittelun ja toteutuksen onnistumista.

7.1 Lasten palaute

Lapsia juhlassa oli yhteensä 25 ja heistä 24 täyttivät palautelapun (LIITE 4). Olin hyvin tyytyväinen siihen, että lähes kaikki lapset vastasivat palautteeseen. Täytettävässä lapussa keräsin palautetta rastiradan mielekkyydestä, lasten mielestä kiivoimmasta rastista, Sirkusjumiksen kiinnostavuudesta sekä yleisesti Kymppisynttäreistä. Nämä kysymykset olivat monivalintakysymyksiä, joista lapsi sai valita mielestään sopivan vaihtoehdon. Palautteessa oli myös neljä kysymystä, joihin sai vastata omin sanoin kirjoittamalla. Näissä kysymyksissä kysyttiin Kymppisynttäreiden kivointa ja tylsintä asiaa, mitä olisi toivonut juhlilta sekä lopuksi sai kirjoittaa vielä vapaasti palautetta siitä mistä tahtoi. Ajattelin, että kahdeksan ytimekästä kysymystä olisi lapsille sopiva määrä, eikä palautelapun täyttämiseen menisi juhlassa liikaa aikaa, mutta silti saisin vastauksia mielestäni oleellisimpiin kysymyksiin Kymppisynttäreiden toteutukseen liittyen.

Lasten palautteiden perusteella rastirata oli kokonaisuutena hyvä. Palautelapun kolmesta vaihtoehdosta ”hyvä”-kohdan oli valinnut yksitoista lasta, ”ihan ok”-vaihtoehdon yksitoista lasta ja ”tylsä” vaihtoehtoa ei ollut valinnut kukaan. Palautteessa kysyin lasten mielestä kivointa rastia ja mielipiteet jakoutuivat melko tasaisesti pimeään huoneeseen, haju ja maku- sekä ilmapallorastin kesken. Ainoastaan

laho lattia-rasti keräsi muita rasteja vähemmän ääniä. Kolmen lapsen palautteessa pimeä huone oli mainittu koko juhlien tylsimmäksi asiaksi. Yksi lapsi oli kirjoittanut palautteeseen toivoneensa vaikeampia rastitehtäviä ja kuusi oli maininnut Kymppisynttäreiden kivoimmaksi asiaksi nimenomaan rastiradan tai jonkun tietyn rastin.

Sirkusjumis oli palautteen mukaan kahdenkymmenen lapsen mielestä ”hyvä” ja kolmen ”ihan ok”. Kolme lasta oli maininnut sen koko Kymppisynttäreiden kivoimmaksi jutuksi, yhden mielestä se oli liian pitkä ja kuuden mielestä laulut ja virret olivat koko juhlan tylsin asia. Ainoa palaute mikä esirukousaiheen muovailusta oli palautteisiin kirjattu, oli sen olleen kahden lapsen mielestä tylsintä.

Juhlan lopuksi vietetty herkkuhetki vaikutti olleen tärkeä asia, sillä kymmenen lapsen palautteessa herkuttelu mainittiin koko juhlan kivoimmaksi osioksi. Palautteiden vapaa sana osioon peräti kymmenen lasta, eli melkein puolet, olivat kirjoittaneet juhlassa olleen todella kivaa ja kiittivät mukavista synttäreistä.

7.2 Avustajien palaute

Laadin avustajille oman palautekyselyn (LIITE 5), johon olin miettinyt avoimia kysymyksiä liittyen rastirataan, tapahtumaan kokonaisuutena sekä avustajille enakkoon jaettuun tietoon heidän tehtävistään. Koska avustajat olivat koko ajan eri rasteilla näkemässä ryhmien toimintaa, koin heidän palautteensa rastiradasta tärkeäksi, jotta pystyin arvioimaan paremmin sen toimivuutta. Kaikki seitsemän avustajaa kirjoittivat palautteen, mikä oli todella hieno asia. Avustajista neljällä oli rastiradalla oma ryhmä joiden kanssa he kiersivät rastitehtäviä ja kolme muuta

avustajaa olivat laho lattia- ja ilmapallo-rasteilla ohjeistamassa ja auttamassa ryhmiä.

Palautteessa kysyin erikseen jokaisen rastin toimivuudesta. Pimeän huoneen tehtävästä lapset olivat pitäneet ja pojat varsinkin olivat innostuneet. Tehtävää suorittaessa lapsista oli näkynyt yhteishenki, kun he omalla osallistumisellaan olivat auttaneet toisiaan saaden näin tehtävän suoritetuksi. Avustajien mielestä rastin suorittamiseen oli liian vähän aikaa ja lopuksi tuli kiire. Ryhmät saivat rastilla yhden kynän ja paperin, johon he keräsivät heijastimista löytyviä kirjaimia ratkaistakseen, mikä sana kirjaimista syntyy. Avustajien palautteen mukaan tämä tuotti hieman hankaluuksia, kun moni lapsi yritti päästä kirjaamaan löytönsä muistiin.

Aikaa hieman liian vähän, yks kynä ja paperi aiheutti "kaaosta", parempi jos yksi lapsi kerrallaan etsisi yhen ja tulis takasin? (Vastaaaja 1)

Laho lattia-rasti oli avustajien mukaan toiminut hyvin ja ollut lapsille selvä ja helppo, mutta kuljettava lahon lattian ylittävä matka oli ollut liian lyhyt. Osa ryhmistä oli tehnyt paremmin yhteistyötä ja ylittänyt lattian yhdessä, kun joku ryhmä oli ollut kärsimättömämpi ja yhteistoiminta oli ollut haastavampaa. Lasten palautteissa tämä rasti oli saanut vähiten ääniä kivoimman rastin äänestyksessä ja avustajien palautteen perusteella rasti oli saattanut olla liian helppo ja olisi kaivannut kuljettavaan matkaan lisää pituutta ja haastetta. Lahon lattian päässä olleesta tehtävästä, jossa piti salakirjoituksesta selvittää vihje aarteen sijainnista, kukaan avustajista ei ollut kirjoittanut erityisempää palautetta.

Haju ja maku-rastilta avustajat nostivat palautteeksi sen, että oli hankala olla näkemättä purkkiin, kun haistoi tai maistoi mitä siellä sisällä on. Rasti oli kuitenkin ollut hauska ja toimiva.

Ne näkyi sieltä purkista! Sitä on tosin vähän vaikea muuttaa. (Vastaja 2)

Ne katsoi niihin purkkeihin samalla kun haisto ja tunnisti ne niistä. (Vastaja 1)

Ilmapallo-rastilla jollakin ryhmällä oli ollut liian vähän aikaa ja oli tullut kiire. Vihjelappu pallojen sisällä oli ollut hauska. Tehtävän suorittaminen oli kaikilta ryhmiltä onnistunut, vaikka jollakin ryhmällä vihjeen mukainen pallo oli ollut väärässä kohdassa.

Aikaa liian vähän, muuten toimi. Yksi lappu oli väärässä pallossa. (Vastaja 3)

Lapset pelkäsi poksahdusta, "vihjelappu" sisällä oli hauska. (Vastaja 2)

Kaikilta avustajilta rastiradasta ja koko tapahtumasta saatu palaute oli hyvin positiivista.

Lapset innostui ja lopussa tajusi aarteen arvon. Sirkusjumis oli hauska ja tapahtuma oli hyvin suunniteltu. (Vastaja 2)

Kaikki seitsemän avustajaa kertoivat palautteessa saaneensa ennen tapahtumaa tarpeeksi tietoa illan kulusta ja omasta roolistaan siinä. Lauluissa esilaulajina toimineet avustajat olisivat toivoneet, että lauluja olisi harjoiteltu enemmän etukäteen. Kysymys Sirkusjumiksesta oli avustajien palautteessa liitetty vapaa sanosioon ja siitä ainut maininta oli sen olleen hauska.

7.3 Ohjaajan palaute

Kymppisynttäreiden jälkeen pidettiin työelämäohjaajani kanssa palautekeskustelun, jossa keskusteltiin siitä, kuinka koko prosessi oli sujunut. Työelämäohjaajani mielestä minulta kului juhlaväen kutsujen suunnitteluun ja tekemiseen melko paljon aikaa, vaikka huolellisuus on hyvä asia. Avustajien kanssa ennen juhlaa pidetyssä valmistelupalaverissa ajatukseni tapahtumasta olivat vaikuttaneet olevan vielä jäsentymässä, mikä teki palaverista hajanaisen. Kaikki tärkeät asiat tuli kuitenkin käsiteltyä ja avustajien tehtävät jaettua.

Työelämäohjaajani mielestä oli positiivista, että olin muistanut rastiradan haju ja maku-rastin suunnittelussa huomioida lasten mahdolliset allergiat. Teemana ollut maailman suurin aarre oli melko haastava ja sitä olisi voinut nostaa enemmän esille myös juhlan muissa osioissa. Tapahtumaan osallistuneelle 25 lapselle rastirata oli toimiva ratkaisu, mutta suuremman määrän kanssa se ei olisi onnistunut samalla tavalla. Hänen mielestään sirkuksen tuominen osaksi jumalanpalvelusta oli uusi ja haastava idea, mutta onnistui silti hyvin. Häntä mietitytti, tulisiko sirkuksen yhdistämisestä jumalanpalvelukseen ”päälle liimattu” vaikutelma. Ennakkoodotuksista huolimatta lasten perheenjäseniä ei sirkusjumalanpalvelukseen osallistunut kovin montaa heille annetusta tiedosta huolimatta mikä oli hieman harmillista. Ohjaajan mielestä tapahtuman käytännön toteutuksessa olin miettinyt ohjelman sopivaksi juhlaan osallistuvalle ikäryhmälle.

Kymppisynttäreille päätetyn budjetin rajoissa pysyttiin hyvin ja etukäteen luotu aikataulu toimi. Kokonaisuutena Kymppisynttärarit olivat idealtaan toimivat. Vaikka uusien ideoiden toteuttamiseen liittyi riskejä, oli minulla ollut positiivista rohkeutta kokeilla niitä. Tässä tapauksessa riskien ottaminen kannatti ja juhlat onnistuivat.

7.4 Oma arviointi

Kymppisynttäreiden suunnitteluvaiheessa tuotti hieman haastetta miettiä millaisia tehtäviä rasteille toteuttaisin. Halusin tehtävien olevan hauskoja ja kiinnostavia sekä kymmenvuotiaille sopivan tasoisia, ei liian helppoja eikä liian vaikeita. Palautteen perusteella olin onnistunut valitsemaan rasteille idealtaan sellaisia tehtäviä, joita lasten oli mukava tehdä, vaikka jokaisen rastin tehtävää olisikin voinut kehittää vielä yksityiskohdiltaan paremmaksi ja tuoda niihin vähän lisää haastetta.

Avustajien palautteessa luki, että haju ja maku-rastilla oli lähes mahdotonta olla näkemättä purkkien sisältöä. Tämä oli haaste, jonka tiedostin rastia suunnitellessa, mutta ajattelin haistelun ja maistelun sekä niiden yhdistämisen olevan silti hauskaa tekemistä. Tehtävään olisi tuonut lisää jännitystä ja haastetta, jos lasten silmät olisi peitetty ja he olisivat joutuneet arvuuttelemaan enemmän hajuja ja makuja. Tiukasta aikataulusta johtuen ajattelin, ettei silmien peittämiseen ole mahdollisuutta. Tähän tehtävään olisi silloin tarvittu sujuvuuden takia myös lisää avustajia, sillä lapsia oli ryhmässä useampi. Palautteen perusteella laho lattia rastilla kuljettava reitti olisi voinut olla hieman haastavampi. Lasten palautteessa se oli kerännyt vähiten ääniä kivoin rasti kysymyksessä, joten ehkä tuomalla siihen lisää haastavuutta se olisi ollut enemmän myös lasten mieleen. Rastien kulkua seurattaessa oli mukava huomata, kuinka lapset lähes joka ryhmässä tekivät yhteistyötä tehtävien ratkaisemiseksi vaikka ryhmän jäsenissä saattoi olla vieraitakin lapsia.

Avustajien palautteen mukaan joillakin rasteilla oli tullut hieman kiire. Tämä oli tietenkin harmi, sillä olisi ollut mukavaa että tehtävät olisi voinut suorittaa rauhassa. Etukäteen olin ajatellut kaikkien tehtävien olevan kestoaltaan suurin piirtein samanpituisia, mutta tämä ei ollut käytännössä toteutunut. Onneksi kaikki ryhmät kuitenkin saivat tehtävät tehtyä ja rastiradan suoritettua.

Rastiradalla ollut teema ”maailman suurin aarre”, oli mielestäni hyvä vaikka hieman haastava. Pohdin oivaltaisivatko lapset aarteiden merkitystä ja mitä he siitä pitäisivät. Tiedostin kuitenkin tämän riskin jo suunnitteluvaiheessa, mutta halusin aarteiden olevan jokin asia, jossa olisi tärkeää sanoma. Joidenkin lasten suusta kuulin aarteiden olleen hyvä ja hauska, osa oli hieman yllättynyt aarteesta. Jälkeenpäin jäi hieman harmittamaan, että en tuonut teemaa enemmän esille juhlassa. Jokaisen arvokkuudesta olisi voinut puhua vielä enemmän Sirkusjumiksessa ja näin kuljettaa sitä paremmin läpi tapahtuman.

Sirkusjumalanpalveluksesta olin itse eniten innoissani, koska se oli aivan uusi juttu itselleni, seurakunnalle, sirkukselle ja lapsille. Palautteen perusteella ajattelin sen onnistuneen melko hyvin ja positiivisella tavalla. Pidin kovasti Sirkusjumiksesta ja sen toteutus oli kiinnostava, iloinen ja raikas. Koska kyseessä oli ensimmäinen kerta kun jumalanpalvelusta sirkusteemalla järjestetään Mänttä-Vilppulassa, jännitin kovasti sen onnistumista ja miten se otettaisiin vastaan, joten siksi olen hyvin tyytyväinen siihen, että lähes jokaisen lapsen mielestä Sirkusjumis oli hyvä. Mietin, että jumalanpalvelushetkestä olisi voinut kysyä lapsilta ja avustajilta palautetta myös tarkemmin ja näin saada enemmän tietoa siitä, mikä Sirkusjumiksessa heidän mielestään oli hyvää ja mitä voisi kehittää. Tämä olisi auttanut sirkusjumalanpalveluksen yksityiskohtaisemmassa kehittämisessä. Nyt palaute oli enemmän yleiseen tunnelmaan liittyvää, joka on kuitenkin myös tärkeää palautetta.

Sirkuslaisilta en kysynyt kirjallista palautetta, mutta suulliset kommentit jumalanpalvelusyhteistyöstä olivat positiivisia. Uusi erilainen yhteistyö oli ollut haastavaa, mutta mielenkiintoista. Positiivisena asiana koettiin myös se, että sirkuslaiset saivat Sirkusjumiksen kautta lisäksi esiintymiskokemusta.

Lasten vanhempia tai muita läheisiä ei suureksi harmiksi osallistunut Sirkusjumikseen kovin montaa, ainoastaan noin kymmenen. En oikein tiedä, mikä tähän oli syynä, sillä lapsille lähetettyihin kutsuihin oli sisällytetty kutsu myös vanhemmille ja heidän osallistumisestaan kysyttiin vielä puhelimesta lapsen ilmoittautumisen yhteydessä. Mietin, että paikalla olleilta vanhemmilta, isovanhemmilta ja sisaruksilta olisi voinut myös kysyä myös palautetta Sirkusjumiksesta, mutta se valitettavasti jäi tekemättä.

Lapsia Kymppisynttäreille kutsuttiin 84 ja heitä osallistui 25 eli alle puolet ikäryhmästä. Olin osallistujamäärään tyytyväinen, vaikka tietysti lapsia olisi voinut olla mukana myös enemmän. Mietin, että johtuiko pienempi osallistujamäärä vähäisestä kiinnostuksesta suunnittelemaani juhlien sisältöön vai johonkin muuhun, kuten yleiseen suhtautumiseen seurakunnan järjestämään toimintaan.

Avustajien kanssa pari päivää ennen juhlia pidetyssä palaverissa omat ajatukseni olivat vielä hieman hakemassa muotoaan ja omien suunnitelmien selventäminen muille oli haastavaa ilman konkreettista rasteihin opastuksen mahdollisuutta. Vaikka avustajat saivat valmistelupalaverissa ohjeet rastiradalle, oli heidän kanssaan tarpeellista käydä rastit yksityiskohtaisemmin läpi vielä juhlapäivänä. Tällöin tunsin myös itse, että tarpeellisen tiedon kertominen heille oli helpompaa kuin suunnittelupalaverissa.

Tapauksessa pysyttiin melko hyvin aikataulussa, eikä mikään osio venynyt pahasti. Tämä oli todella hyvä juttu. Myös seurakunnan puolelta annetussa budjetissa pysyttiin hyvin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyössäni ensimmäisenä kehittämistehtävänä oli yhdistää hauska tekeminen ja kristillinen sanoma samaan juhlaan. Päädyin toteuttamaan toiminnallisen rastiradan, jossa oli huomioitu kymmenvuotiaiden lasten kehityskauden mukainen kiinnostus ja taidot. Rastiradan varrella lapset suorittivat erilaisia tehtäviä löytäen lopuksi aarteen. Aarteena oli kristillisiin arvoihin pohjautuva sanoma siitä, että jokainen meistä on arvokas ja maailman suurin aarre.

Rastiradan erilaisilla tehtävillä, ”maailman suurin aarre”-temalla sekä yhteisen jumalanpalveluksen viettämisellä mielestäni saavutettiin asettamani tavoitteet hauskan toiminnallisen juhlan ja kristillisen sanoman yhdistämisestä. Vaikka ”maailman suurin aarre” oli sanomaltaan hieman haastava, onnistuttiin sen kertomisessa. Teemaa olisi voinut tuoda kuitenkin enemmän esille myös juhlan muissa osioissa, kuten Sirkusjumiksessa, jotta se ei olisi jäänyt vain rastiradalle. Näin olisi saatu rastiradan teemasta koko tapahtumalle punainen lanka, joka kulkee mukana alusta loppuun saakka osiosta toiseen. Rastiradan tehtäviä ja teemaa voi hyvin käyttää myös jatkossa muissa yhteyksissä.

Toisena kehittämistehtävänä oli tavoittaa kymmenvuotiaita lapsia ja heidän vanhempiaan Kymppisynttäreiden avulla samalla tukien heidän seurakuntayhteyttään. Jokaiselle 84 lapselle lähetettiin henkilökohtainen kutsu juhlaan, jossa kutsuttiin yhteiseen jumalanpalvelukseen mukaan myös heidän vanhempia, sisaruksia, isovanhempia tai muita läheisiä. Tapahtuman sisällöstä pyrittiin tekemään kymmenvuotiaalle lapselle sopiva ja mieluinen. Myös jumalanpalveluksessa otettiin huomioon mukaan kutsuttu kohderyhmä, lapset ja perheet.

Kymppisynttäreille osallistui lopulta 25 lasta, eli juhlassa kohdattiin noin neljäsosa koko ikäluokasta. Vaikka olin osallistujamäärän melko tyytyväinen, olisi osallistujia saanut olla myös enemmän. Lasten vanhempia ja muita läheisiä saapui juhlaan vain noin kymmenen, mihin olin hieman pettynyt. Olisin toivonut heitä osallistuvan enemmän. Kun yhtenä kehittämistehtävänä oli tavoittaa kymmenvuotiaita ja heidän vanhempiaan sekä vahvistaa heidän seurakuntayhteyttään, niin mielestäni tämä tavoite ei täysin toteutunut osallistujamäärän jääden suhteellisen pieneksi. Tärkeää oli silti se, että Kymppisynttärit kokonaisuudessaan tavoittivat noin 35 seurakuntalaista, eikä heidän osallistumisen merkittävyyttä pidä vähätellä. Tärkeää oli kohdata juuri ne ihmiset, jotka juhlaan saapuivat.

Kolmantena kehittämistehtävänä oli, kuinka kehittää seurakunnan jumalanpalveluselämään jotain uutta. Päätin kokeilla, kuinka sirkus teeman voisi yhdistää jumalanpalvelukseen. Kymppisynttäreille suunniteltiin ja valmisteltiin eri sirkuslajeista pienet temppuosiot, jotka sovitettiin osaksi jumalanpalvelusta.

Sirkusjumiksessa toteutuivat kaikki kolme kehitystehtävää. Lisäksi se toi Mänttä-Vilppulan seurakunnan jumalanpalveluselämään uutta. Sirkusjumiksen toteutuksessa onnistuttiin ja sirkustempu olivat hienovarainen, mutta merkittävä osa yhteistä jumalanpalvelusta. Se sopi Kymppisynttäreille iloisella tunnelmallaan. Jumalanpalvelusta sirkus-teemalla kannattaa ehdottomasti kehittää ja käyttää myös jatkossa tuomaan uutta vaihtelevaa sisältöä jumalanpalveluselämään. Mahdollisuudet sen kehittämiseen ovat lähes rajattomat, sillä sirkuslajeja on hyvin monia joiden avulla pystytään tuomaan esiin erilaisia tunnelmia ja välittämään viestejä. Sirkuksen käyttäminen monipuolisemmin jumalanpalveluksen eri osissa on myös mahdollista, muistaen kuitenkin jumalanpalveluksen luonteen säilyttämisen ja kunnioittamisen.

Mänttä-Vilppulan seurakunnan minulle asettama tavoite kehittää uutta Kymppisynttäreille toteutui mielestäni hyvin toiminnallisen rastiradan ja Sirkusjumiksen avulla. Vuonna 2013 Kymppisynttärit olivat hyvin erilaiset, mitä aikaisimpina vuosina seurakunta on järjestänyt. Kymppisynttäreitä arvioin lapsilta, avustajilta ja työelämäohjaajalta saadun palautteen sekä oman kokemukseni perusteella. Työn arvioinnin kannalta oli tärkeää, että lähes kaikki lapset antoivat palautetta ja avustajista jokainen. Näin sain mahdollisimman laajan kuvan työni kohderyhmältä heidän kokemuksestaan siitä, miten Kymppisynttärit olivat onnistuneet. Työelämäohjaajalta saatu palaute oli myös tärkeää, sillä hän edusti Mänttä-Vilppulan seurakuntaa, joka hankkeisti työni. Kokonaisuudessaan saadun palautteen perusteella Kymppisynttärit olivat melko onnistuneet, vaikka kehitettävää rastiradan toimivuuteen ja lasten sekä perheiden tavoittamiseen vielä jäi.

Työn teoria osuutta kirjoittaessa oli haastavaa koota lähdemateriaaleista juuri kymmenvuotiaan lapsen kehityksen vaiheita, sillä lähes kaikissa teoksissa käsiteltiin koko kehityskautta 7-12 vuoden väliltä. Lasten kehitystä käsiteltiin lähdemateriaaleissa hyvin monipuolisesti ja laajasti, joten työni kannalta oleellisimman tiedon rajaaminen tuotti haastetta. Mielestäni onnistuin kuitenkin löytämään melko hyvin aiheeseeni sopivaa teoriaa kymmenvuotiaan lapsen kehityksestä, seurakunnan varhaisnuorisotyöstä sekä jumalanpalveluselämästä. Kymppisynttäreiden ja – tapahtumien historiasta tietoa oli vaikea löytää ja sen suhteen lähteet jäivät vähäisiksi.

Kymppisynttäreiden tekeminen opinnäytetyönä oli mielenkiintoinen ja ammatillisesti opettava kokemus, josta sain uusia toimintamalleja tulevaisuuden työhön itselleni ja toivottavasti myös Mänttä-Vilppulan seurakunnalle.

LÄHTEET

Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. 14. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Elomaa, R. 1997. Seurakunnan lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyön toiminnallinen rakenne. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 108–110.

Jansa, K. 2010. Varhaisnuorisotyö seurakunnassa. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni - kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 266, 268–272.

Jarasto, P. & Sinervo, N. 1998. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Gummerus.

Kinnunen, S. 1992. Keskilapsuuden tärkeät vuodet. 3. painos. Helsinki: Karasana.

Koivula, K. 1999. Räiskettä ryhmään. Matku: Programmes Kirsti Koivula.

Koivula, K. 2001. Potkua porukkaan. Matku: Programmes Kirsti Koivula.

Koivula, K. 2003. Vedä vauhdikkaasti. Forssa: Programmes Kirsti Koivula.

Koivula, K. 2005. Konkkaronkka koolla. Forssa: Programmes Kirsti Koivula.

Koivula, K. 2007. Sylillinen sytykkeitä. 2. uudistettu painos. Matku: Programmes Kirsti Koivula.

Laulutuuli. 2011. P. Kosonen (toim.) Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Lindfors, H. 2008. Perinne elämäksi. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 255–256, 258, 274.

Luukkonen, L. 1997. Lapsen kehitys. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 31, 34, 40.

- Luumi, P. 1997. Kasteen kautta seurakuntaan. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 83.
- Muhonen, M. & Tirri, K. 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 67.
- Mäkinen, A. & Koivisto, J. 2008. Elämän makuinen messu. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Mänttä-Vilppulan seurakunnan toiminnan perusta. 2012. Mänttä-Vilppulan seurakunnan kirkkoneuvosto.
- Mänttä-Vilppulan seurakunnan varhaisnuoriso- ja nuorisotyön toimintasuunnitelma. 2013. Mänttä-Vilppulan seurakunnan nuorisotyön vastuuryhmä.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Oikarinen, L. 1993. Ihmisen uskon kehitys – James W. Fowlerin teorian konsistenssin analyysi. Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran julkaisuja 184.
- Palvelkaa Herraa iloiten – jumalanpalveluksen opas. 2009. 3. uudistettu painos. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:9.
- Pietilä, H. 1997. Varhaisnuorisotyön erityispiirteitä. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 170–175.
- Porkka, J. 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 220.
- Pruuki, L. 2010. Hengellinen lapsi. Teoksessa E. Jokela & H. Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni - kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 222–223, 227-229.
- Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Purovaara, T. 2005. Nykysirkus – aarteita, avaimia ja arvoituksia. Helsinki: Like.

Riekkinen, W. 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 88.

Rödström, M. 1992. Lapsen kehitys 7-12 vuotta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Sjöman, T. 2001. Täyskymppi. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Sjöman, T. 2013. Täyskymppijuhlien ja tapahtumien historiaa Turussa. WWW-dokumentti. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. Saatavissa: https://www.turunseurakunnat.fi/portal/fi/toimintaa/kasvatus/zookkosessa_juuri_nyt/?bid=2762. Luettu 6.3.2014.

Tamm, M. 1988. Lasten ja nuorten uskonnollinen maailma. 2. painos. Helsinki: Lasten Keskus

Tytöt ja pojat seurakuntalaisina. 2012. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:5. Helsinki: Kirkkohallitus.

Kutsu

Tervetuloa 10-synttäreille!

Kutsumme Sinut, tänä vuonna kymmenen vuotta täyttävä, osallistumaan yhteiseen juhlaan! Illan aikana luvassa on arvoituksellista seikkailemistä, sirkuksellinen hartaushetki ja tietenkin herkuttelua!

Juhlaa vietetään 10.10.2013 klo. 18–20 Vilppulan seurakuntakeskuksessa (Suomelantie 1).

Klo. 19 alkavaan sirkushartauteen ovat tervetulleita myös kutsumasi läheiset. Tämän jälkeen on tarjolla suuren suuri syntymäpäiväkakku, sekä tietysti muuta synttäreihin kuuluvaa herkkua!

Juhlat päättyvät herkkuhetken jälkeen klo. 20.

Ilmoittautuminen 30.9. mennessä

Matti Hjelt p. xxx xxx xxxx

Kerrothan samalla myös mahdolliset ruoka-aine allergiat.

Ohje avustajille. Ryhmillä on aikaa yhdelle rastille n. 7min. Vaihto tapahtuu äänimerkistä. (Jos joku osio on tosi pahasti kesken, sen voi tehdä loppuun/siihen malliin, että voi vaihtaa). Rastien kiertämisjärjestys on seuraava:

RASTI 1 – Iso huone

Etsitään pimeästä huoneesta heijastimia taskulamppujen avulla. Lapset voivat kirjata paperille ylös löytämänsä numerot + kirjaimet, jotta voivat helpommin selvittää niistä muodostuvan sanan: TÄYSKYMPPI. Eli heijastimia ei saa irrottaa niiden paikalta. Tällä rastilla kannattaa myös huomioida, että homma pysyy turvallisena eli ei kiipeillä rakennelmien päälle tai liian moni änkeydy samaan koloon kerralla.. Lopuksi avustaja huolehtii, että kaikki taskulamput ovat korissa oven vieressä seuraavaa ryhmää varten. **Tältä rastilta ryhmät saavat koodinumeron 0.**

RASTI 2 – Luokka

Lapsille kerrotaan, että heidän tulee ylittää ”laho lattia” apuvälineitä käyttäen. Ryhmäläisistä kukaan ei saisi osua lattiaan, mutta jos niin käy niin homma kuitenkin jatkuu. Matkalla heidän tulee poimia mukaansa pullo, jonka sisällä on salakirjoitusta sisältävä paperi. Kirjainkoodit löytyvät ”onkimalla” magneettiongella klemmarikaljoja. Salakirjoituksesta selviää, minne aarrearkku on piilotettu. **Tältä rastilta ryhmät saavat koodinumeron 0.**

Rastivahdin tulee laittaa tavarat alkuasemiin edellisen ryhmän poistuttua, jotta seuraava ryhmä pääsee tulemaan rastille.

RASTI 3 – Takkatila

Lasten tulee tunnistaa maku + hajuparit ja laittaa purkit oikeaan järjestykseen niin, että sama haju + maku on vierekkäin. Avustaja voi tarkistaa oikeat parit purkeissa olevista numero + kuvio yhdistelmistä. Lapset saavat maistaa lusikalla yhden pienen maistiaisen purkista (että kaikille riittää) Avustaja myös sekoittaa purkkien järjestyksen seuraavalle ryhmälle lähtiessään. Kannet olisi myös hyvä olla kiinni, että haju pysyy purkissa. Likaiset lusikat laitetaan kulhoon. Kaikkia maku + hajupareja ei tarvitse keritä selvittää, mahdollisimman monta kuitenkin. Allergiat on pyritty ottamaan huomioon, jos joku lapsi kyselee. Mustat purkit ovat hajuja, siniset makuja. **Tältä rastilta ryhmät saavat koodinumeron 1.**

1. Vanilja =	2. Sitruuna =	3. Lakritsi =
4. Kaneli =	5. Ananas =	6. Suklaa =
7. Porkkana =	8. Kahvi =	9. Persikka =
10. Sipuli =		

RASTI 4 – Yläkerran huone

Lattialla on ruudukon muodossa ilmapalloja 25 kpl. Ryhmille on kaksi eri vihjettä, joiden osoittama pallo heidän tulee löytää ja poksauttaa tikalla (ei heittämällä). Näiden kahden pallon sisältä löytyvät tehtävä palat, jotka tulee vain yhdistää ja tehdä niistä muodostuva tehtävä. **Tältä rastilta ryhmät saavat koodinumeron 1.** Jos ryhmät poksauttavat vahingossa väärän pallon, niin ei haittaa, saa yrittää uudestaan (kunhan ei poksauta kaikkia palloja..)

Rastivahdin tulee edellisen ryhmän jälkeen laittaa uudet pallot poksautettujen tilalle. Yhden ryhmän kaksi palloa on samassa pahvilaatikossa, jottei mene sekaisin. Ylimääräisessä laatikossa on tyhjiä palloja, jos vahingossa poksauttelee väärää palloja.

AARTEEN LÖYTÄMINEN - aarrearkku on piilotettu huoneeseen, jonka ovesta on tähti

Kun ryhmä on suorittanut kaikki rastit, niin tulkaa kerhotilaan (viimeisen rastin saa suorittaa rauhassa ja tulla kerhotilaan kun on valmis) Siellä tehdään esirukousmuovailut ja porrastetusti ryhmät pääsevät käymään aarrearkun luona.

Rastien jälkeen ryhmillä on 4 pahvilappua varustettuna numeroilla 0, 0, 1, 1. Joista pitäisi sitten keksiä arkun lukkoon sopiva koodi, joka on 1010. Ryhmä etsii vuorollaan aarrearkun ja aukaisee koodilla lukon. Arkussa oleva ”suurin aarre” löytyy kurkkaamalla sisään ja näkemällä itsensä peilistä = Sinä olet suurin aarre. Avustaja sekoittaa lukon koodin, kun oma ryhmä on valmis. Aarteen luota palataan tekemään esirukous tai jos on jo tehnyt, niin sitten yläkerran saliin.

Sirkusjumis

❖ ALKUMUSIIKKI + SIRKUS

❖ ALKUSIUNAUS

❖ JOHDANTOSANAT

❖ YHTEINEN RIPPI:

Virsikirjan jumalanpalvelusliite virsi 720.

❖ SIRKUS

❖ PÄIVÄN RUKOUS

❖ RAAMATUN TEKSTI – Jer. 1:4-8

❖ USKONTUNNUSTUS:

Virsikirjan jumalanpalvelusliite virsi 734.

❖ SIRKUS

❖ ESIRUKOUS

❖ LAULU, RUKOUS ON SILTA:

Laulutuuli (2011) laulu 75.

❖ ISÄ MEIDÄN – RUKOUS

Isä meidän, joka olet taivaassa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi. Tulkoon sinun valtakuntasi. Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta. Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti. Aamen.

❖ SIRKUS

❖ SIUNAUS

PALAUTE 10-SYNTTÄREISTÄ

Rastirata oli mielestäni: HYVÄ 😊 IHAN OK 😊 TYLSÄ ☹️

Kivoin rasti oli: PIMEÄ HUONE LAHO LATTIA HAJU/MAKU ILMAPALLO

Sirkusjumis oli mielestäni: HYVÄ 😊 IHAN OK 😊 TYLSÄ ☹️

10-synttärin kokonaisuudessaan olivat: 😊 😐 ☹️

Mikä oli kivointa?

Mikä tylsintä?

Mitä olisit toivonut?

Vapaa sana:

PALAUTE 10-SYNTTÄRIT

Rastien toimivuus (mikä ei toiminut + mikä toimi):

1) Pimeä huone:

2) Laho lattia:

3) Hajut / maut:

4) Ilmapallo:

Saitko tarpeeksi tietoa omasta roolistasi ennen tapahtumaa?

Vapaa sana (esim. sirkusjumis, rastirata kokonaisuutena, tapahtuma yleensä, mitä olisit toivonut, ymym..)
